

ПОЛИТИКИН

Немачка 3,00 DEM, САД 1,25 USD, Швајцарска 2,50 CHF,
Шведска 13,00 SEK, Аустрија 20,00 ATS,
Грчка 300 GRD, Енглеска 1,00 GBP

ЗАБАВНИК

29. XI 1991. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LIII • ЦЕНА 50 ДИН. • БРОЈ 2083

СИНОВИ
БОЖАНСКОГ
ВЕТРА

НАМИКАЗЕ!

ВЕРОВАЉЕ

Веровати или не!

ЛОВЦИ

ПЛЕМЕНА БАРЕА ИЗ ЕТИОПИЈЕ СКРИВАЈУ СЕ ТАКО ШТО СЕ ПРЕТВАРАЈУ КАО ДА СУ СТАБЛО. ОНИ ЗАПРАВО НЕПОМИЧНО СТОЈЕ КРАЈ ДРВЕТА, ПРИПИЈЕНИ ЛЕБИМА, А РУКАМА ПРИДРЖАВАЈУ ГРАНЕ.

ИТАЛИЈАНИ

СУ У XVI ВЕКУ НОСИЛИ НОВАЦ У НАРОЧИТИМ КЕСАМА ОКАЧЕНИМ ЗА ШЕШИР ДУГАЧКИМ ТРАКАМА.

Најстарији нематки град

ЈЕ КЕМПТЕН У БАВАРСКОЈ ОСНОВАН ПРЕ 3000 ГОДИНА.

ДУАБАНГА

БИЉКА СА МАЛАЈСКОГ ПОЛУОСТРВА ЦВЕТА СВАКЕ ВЕЧЕРИ, А ЛАТИЦЕ ОТПАДАЈУ У ЗОРУ.

РАЈСКА ПТИЦА

ИЗ НОВЕ ГВИНЕЈЕ У ВРЕМЕ ПАРЕЊА ДОБИЈА ДВА ДУГАЧКА ШАРЕНА ПЕРА КОЈА ЈОЈ ИЗРАСТУ НА ПОТИЛОКУ.

ЕСКИМСКЕ БЕБЕ

СА СЕВЕРА КАНАДЕ И ПО ВЕОМА НИСКИМ ТЕМПЕРАТУРАМА МАМЕ ИЗВОДЕ У ШЕТЊУ ПОТПУНО ГОЛИШАВЕ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

●●● Шпанац Марио ди Кастро освојио је титулу најбоље плетиле света. „Краљ игала” тиме је доказао да у једном чисто женском послу мушкарци могу да постигну врхунске резултате. Многобројне изложбе у Паризу и Њујорку донеле су му славу, а његове услуге користе и највећи модни креатори света.

●●● користећи ефекат суперпроводљивости стручњаци из Токија успели су да подигну у ваздух предмет тежак три килограма. То им је пошло за руком уз помоћ нарочитог уређаја којим су створили простор потпуно чист од споредних магнетних поља. Јапански физичари верују да ће се у следећем веку њихово откриће широко искористити у систему сателита.

●●● минђуше су не само украс већ и врло корисне — тврде научници јер се у ушној шкољци налазе активне тачке које утичу на рад нашег организма. Лак надражај које минђуше изазивају повећава лучење хормона и подиже општи тонус. Велике и тешке минђуше, међутим, имају супротно дејство: могу да изазову главобољу и поспаност.

●●● у вратима новог модела аутомобила „нисан доган” (Јапан) не постоји бртва за закључавање већ само мало удубљење у које власник стави кажипрст. Електронски уређај упореди његове отиске с узорком папиларних линија који је смештен у меморију компјутера и ако се слажу, врата се отварају. На реду је нови модел „нисана” код кога ће се и мотор пуштати у рад на исти начин.

Илустровао: Зоран Петковић

ЈЕДНО КУЦ

И - ЦЕЛО

БОГАТСТВО!

Ковачи
лажног
новца,
некада

**Да је чувени
Кир-Јања имао
ову стару алатку
можда не би да-
ноноћно бдео
над својим не-
раздвојним чек-
мецетом и куку-
мавчио кроз су-
зе „Камо ас-
при?": драгоце-
них аспри могао
је том једнос-
тавном справи-
цом да направи
колико му душа
зажели**

На важном путу између он-
дашњег Истока и Запада, на-
домак Новог Пазара и Сопо-
ћана и подно познатог Раса,
Трговиште се временом раз-
вило у значајан трговачки, за-
натски и саобраћајни центар.
А колико је трговина била
важна за његов живот види
се и по томе што је ушла и у
само име, односно оба имена
овог некада веома живог на-
сеља – Трговиште или Пазар-
иште. Ту се погађала, купо-
вала, продавала или разме-
њивала разноврсна роба из
више земаља тадашње Евро-
пе и Азије, из Дубровника и
далеких прекоморских краје-
ва.

Просечан житељ данашњег
света сматра да су берзе и

девизни курсеви, па и пре-
продаје валута изуми и одли-
ке модерног времена и живо-
та. Међутим, у доба о којем је
реч, све ово је и те како по-
стојало и живело, па чак и
фалсификовање новца, од-
носно новчаница!

Оде глава за новчић

Само фалсификовање, од-
носно кривотворење новца
појављује се откад постоји и
новац. Према писаним доку-
ментима сигурно се зна да су
се на нашем тлу лажне новча-
нице правиле и у старој
српској држави и у време
турске владавине, али за то,
сем старих фалсификованих
пара, није било никаквих дру-
их материјалних доказа. Кри-
вотворење је, наравно, оду-
век строго кажњив чин, у сва-
ко време и у свакој држави и
власти, па су се ковачи лаж-
ног новца помно трудили да
униште сваки траг своје заго-
нетне работе.

Зато је и у турски вакат за
сваког фалсификатора, био
он хришћанин или Турчин,
обичан рајетин или носилац
неке од титула у османлиј-
ском царству, дословно од
животне важности било да га
неки од доушника не пријави
власти јер би му у том случају
запотије, без суђења и без ми-
лости, сигурно одрубиле гла-
ву. Једина казна, дакле, за
фалсификовање, па макар се
радило о једној јединој аспри
или готово безвредној бакар-
ној мангури, била би – смрт. А
она је извршавана сурово,
брзо и на лицу места. Тако је
власт штитила и државу и се-
бе и дворски монопол над
новцем, али је смакнуће слу-
жило и као застрашујућа опо-
мена сваком ко би се усудио
да покуша нешто слично.

Знаљачко око стручњака и
нумизматичара може без

проблема да утврди која пара
потиче из ковнице турске ца-
ревине, односно која је пра-
ва, а која је производ фалси-
фикаторског умећа. То се од-
ређује по величини и тежини
новчанице и саставу легуре
од које је начињена, затим по
детаљном прегледу сваког, и
најмањег детаља на лицу и
наличју итд. Али, све до ав-
густа ове године и до једног
археолошког налаза управо
на месту где се некада нала-
зило Трговиште уопште се ни-
је знало како се и којим ала-
том правио фалсификовани
новац, у овом случају позната
турска аспра или акча.

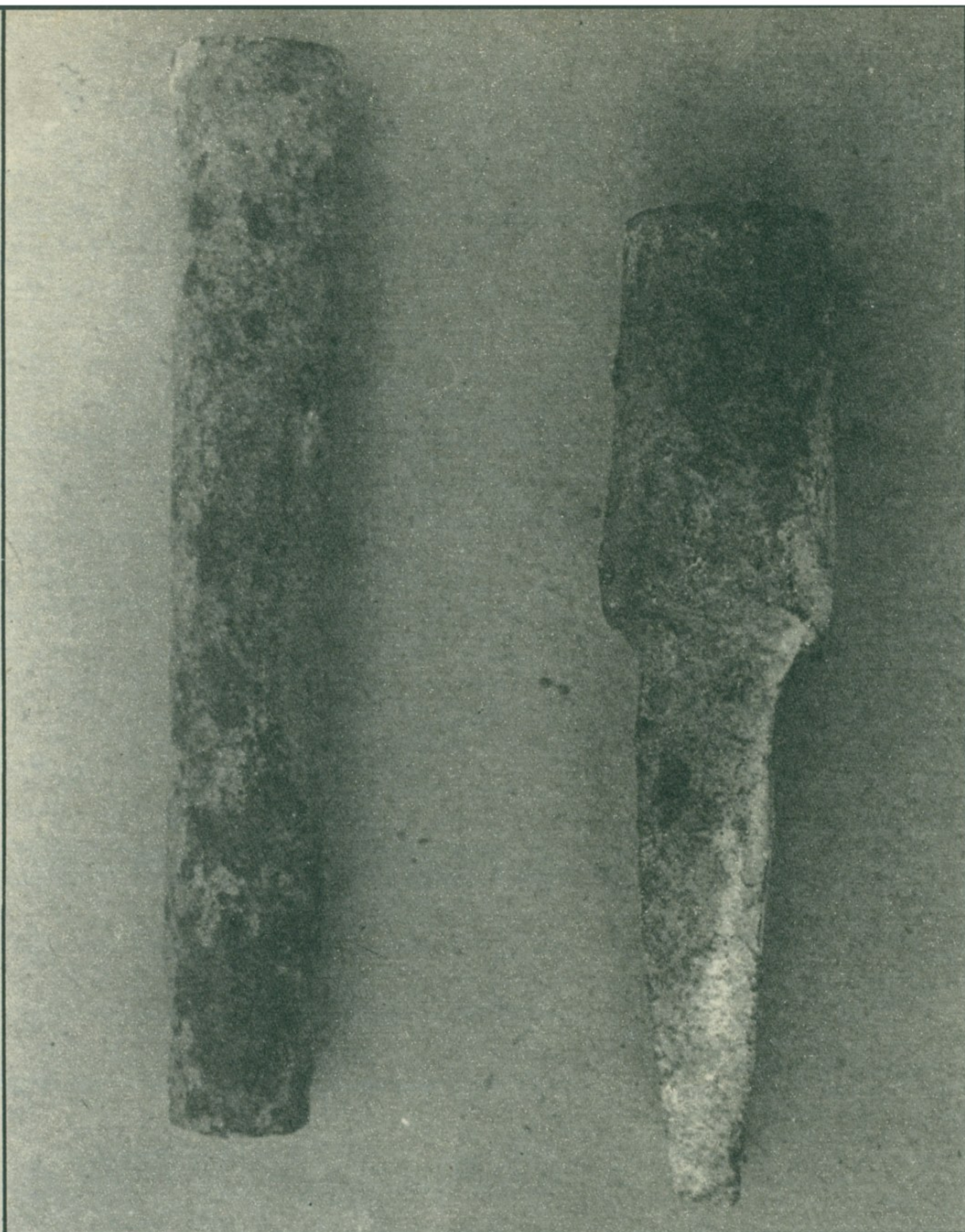
Откриће у бедему

У доба кад су Турци влада-
ли простором данашње Срби-
је и Македоније, постојало је
више државних ковница, нај-
чешће недалеко од рудника
метала. Међу познатијим су
биле у Новом Брду, Кратову и
Скопљу.

Поред Трговишта се нека-
да налазио рудник гвожђа
Глуха Вас, данас насеље Глу-
хавица, што је такође утицало
да се ту развију разни занати,
поготово израда ножева,
хладног и ватреног оружја,
пољопривредних алата, ката-
наца, кључева и сл. И као што
је Трговиште некада било
значајно за трговину, погото-
во по својим надалеко позна-
тим вашарима, данас је оно, с
мноштвом богатих археолош-
ких налазишта, веома драго-
цено за науку. Зато је екипа
стручњака Археолошког ин-
ститута из Београда на челу с
доктором Марком Попови-
ћем и прошлог лета истражи-
вала на овом терену, такозваном
подграђу Раса.

При ископавањима на лока-
литету из сасвим другог вре-
мена, на касноантичкој тврђа-
ви која је била мртва већ ве-
ковима, један сарадник је,
чистећи бедем, нашао доњи
део алата за фалсификовање.
Али, у првих мах није се зна-
ло о чему се ради: тај десетак
центиметара дугачак ваљка-
сти комад зарђалог гвожђа
подсећао је на бабицу, онај
мали наковањ на којем се от-
кива коса. Тек кад је месту
налаза пришао археолог Вуја-
дин Иванишевић, коме је ужа
специјалност нумизматика, и
пажљивије погледао необич-
ни предмет, одмах је знао да
су на трагу јединственог от-
крића. У то је био сигуран кад
је на равном, округлом делу
„бабице” запазио око центи-
метар и по кружно удубље-
ње, таман да се у њега стави
ситнија метална новчаница.
Од рђе и беличасте насlage
кречњака нису били видљиви
никакви детаљи, тако да се у
том тренутку није знало о как-

Кад би се неким чудом
данашњи путник обрео
у средњовековном Тр-
говишту, вративши се
тако неколико векова у
прошлост, чуо би и угледао
људе с разних страна света,
различитих језика и разноли-
ких ношњи.

Изврстан за игру тајанствени предмет – стари калуп за фалсификовање пара

вој и чијој се пари ради. Међутим, Иванишевић је одмах с правом закључио да тај предмет по времену настанка никако не припада касноантичком бедему, да је много млађи и да је ту највероватније – сакривен.

Али, то је била само једна половина калупа. Где је друга која с овом чини целину?

Шта је акче-тахта?

Уверен да у руци држи управо доњи део справе за фалсификовање новца, вероватно турског, Вујадин је наставио да претражује околину, веома пажљиво, педаљ по педаљ. Ускоро је угледао нешто што му је на први поглед личило на корен стабла или неке веће биљке. Повукао га је и извадио из земље, схвативши одмах да је то оно што тражи – други, доњи део калупа, такође с удубљењем за

пару. Приљубио је једно на друго и она су се поклопила у делић милиметра. Доцније, кад је донекле очистио овај досад једини овакав налаз код нас, успео је помоћу лупе да утврди да је ова једноставна справа служила некада, вероватно у 16. веку, за фалсификовање турске аспре, познате и дуго веома раширене новчанице. Такође је закључио да калуп потиче из Трговишта. А сви подаци о аспри коју је ковао, кад и под којим султаном, биће познати кад се детаљно очисти.

Аспра је био ситан сребрни новац, кован у турској царевини први пут за време владавине султана Орхана у 14. веку. Тежио је од 0,965 до 1,1 грама, али су временом опале и тежина и вредност. Зато је један енглески путник записао за аспру да је тако лагана да плива у води!

Али, аспра или акча је ипак имала своју вредност која се и те како ценила, што доказују и бројни покушаји фалсификовања. У дућанима и кујунџиским радњама постојала је и такозвана акче-тахта, нарочита даска за бројање новца.

Основна монета у турском царству био је златни цекин. У 16. веку један цекин је вредео око 60 аспри, зависно од њиховог квалитета, јер се временом у њима, у мањој или већој мери, појављивао и бакар. Понекад се за један златник добијало чак 300, наравно, лошијих аспри, чији квалитет су искусни и вешти трговци и занатлије утврђивали врло лако.

Само тржиште увек је непогрешиво знало какав је квалитет новца који је у оптицају и на то је реаговало веома брзо. Добре, квалитетне паре су се чувале и – криле.

Према турском закону, све сребро које се ископа у рудницима морало се исковати у новац, с тим што се један део остављао у државној ковници и то је припадало Порти, односно султану, а други, већи упућиван је професионалној војсци и државном апарату. Контрола у државним ковницама била је врло строга, као и казне за сваку злоупотребу.

Кад новац плива

Неке занатлије, као на пример златари и кујунџије, па и мајстори који су радили у ковницама, а то су били и Срби и Турци, Немци и Италијани, ипак су фалсификовали аспре. За тај посао неопходно је било да се обезбеде тајност, изврсно познавање ковања и алат. Зато се претпоставља да је данас непознатом фалсификатору изненада запретила опасност да буде откривен па је овај калуп за лажни новац на брзину сакрио у античком бедему где, вероватно, нико неће да га тражи и пронађе. Ни он сам више никада није дошао по њега. А ко је био тај човек, да ли неки српски златар или кујунџија из Трговишта и да ли је ипак смакнут због тога што је фалсификовао аспре – неће се никада сазнати. Уочљиво је само да је калуп готово нов и да помоћу њега није исковано много пара. Иначе, једном оваквом направом могло је да се искује чак око 20.000 аспри што је, у време из којег она потиче, вредело око 333 златника. Како је тада цена једног коња била око 12,5 цекина, фалсификатор је за овај износ лажних аспри могао да купио цео караван, али под једним условом – да не буде откривен.

Да би исковао аспру по свему блиску оригиналу, прво је морао да на равној површини оног кружног удубљења у калупу веома прецизно нацрта аверс или лице паре, и то у негативу, као у огледалу. За овај минијатурни посао, поред вештине, био је неопходан изврстан вид, сигурна рука и завидно цртачко умеће, поготово ако је намеравао да начини аспру која је на лицу „глави“ (или турски, како се оно и данас назива у неким нашим крајевима) имала грб односно монограм одређеног султана и арапским словима исписану његову титулу. Зато су наличја слична, не само код турског новца.

У другом делу калупа, оном издуженом ваљку прилагођеном руци, такође би изгравирао реверс или наличје, „писмо“ (јазују, како се још каже, рецимо у Босни) с назначеним бројем вредности новчанице.

Кад је овај, најважнији и најосетљивији део посла био готов, у удубљење доњег дела калупа, који је шиљком забијен у дрвену подлогу, на пример пањ, стављао би већ спремљену кружну плочицу од сребра или легуре. Одозго је пажљиво стављао горњи део и, чврсто га држећи, ударио чекићем у његов врх. Био је довољан један вешт и прецизан ударац да би удубљена гравура у гвожђу калупа оставила јасно испупчење на фалсификованој пари. Ма како овај процес изгледао примитиван и спор, један мајстор, на пример златар, могао је за кратко време да направи завидну количину аспри, само да нико не дојави власти да се из његове радионице чује ово сумњиво и опасно куцкање.

Бродови пуни фалсификата

Временом би се минијатурна гравура аспре у калупу типила и тањила, па је морао да се прави нови. Сличан проблем би се јављао ако би умро дотадашњи султан. Промућурни ковачи лажног новца досетили су се да у таквој прилици мењају само онај део калупа који отискује податке о владару и години његовог устоличења.

Наравно, кад једна држава губи моћ, слаби и квалитет њеног новца, и то у сваком смислу. Тако је временом и турска царевина у своје наводно златне и сребрне новчанице све више додавала и јефтиног бакра. Слично су поступали и ковачи лажног новца, не само у Трговишту и самој царевини, већ и широм Европе: забележено је да су у јадранске и друге луке стицали из Европе бродови пуни фалсификованих дуката, аспри, мангура...

Сам назив „аспра“, или јаспра, долази од грчког придева „аспрос“ што значи „бео“. Исто значење има турска реч „ак“ од које потиче име „акча“. Некадашња белина ове познате паре која је потицала од сребра губила се и постајала све тамнија, као и тежина, основно мерило вредности новца израђеног од племенитог метала. Од око једног грама, колико је била тешка у време споменутог султана Орхана, тежина аспре износила је крајем 17. века свега 0,13 грама!

И поред свега, да је Кир-Јања неким случајем имао калуп за њено фалсификовање можда га свет не би спомињао као ненадмашног цицију, већ као галантног расипника – уколико би у тој работи сачувао главу. **Иван Лончар**

ЧОВЕК ИЗ ПЕДА

Чудо у Алпима

Два дана је изузетно добро чувано тело човека из праисторије стајало на киши и чекало да се људи договоре да ли се налази на италијанској или аустријској страни Алпа. Недостајало је само неколико часова па да због неспоразума власти пропадне једно изузетно археолошко откриће које је лед чувао хиљадама година. Срећом, 23. септембра ове године аустријски хеликоптер најзад је успео да се спусти на три хиљаде метара висине и археолози са универзитета у Инсбруку успели су да однесу мумију нађену у леднику Симулаун.

Али, да бисмо сазнали нешто више о томе ко је био, кад је живео, како је умро и шта је тај човек ту радио, потребно је да се изврши такозвана датација (одређивање старости) и аутопсија. Досад је истакнуто више хипотеза по којима би пронађена особа могла да буде неки пастир, жртва неке несреће, роб који је покушао да побегне, ратник итд. Конрад Спиндлер, директор Института за праисторију универзитета у Инсбруку, веома одлучно тврди да се ради о неком ловцу на дивокозе или о алпинисти из бронзаног доба који је трагао за новим рудницима.

Чувени алпиниста Рајнолд Меснер, који је међу првима видео мумију, каже да у овим пределима никада нису пронађени оволико стари остаци човека. Претходни рекорд држи скелет ловца из 5. века старе ере који је 1976. године нађен у једној дубокој јами на брду Балдо, на висини од две хиљаде метара, а трагови ловаца из каменог доба нису никада ни пронађени на висини од 2.400 метара.

Мумија се тренутно налази на Институту за анатомију и патологију у Инсбруку где је држе у пари формалина на

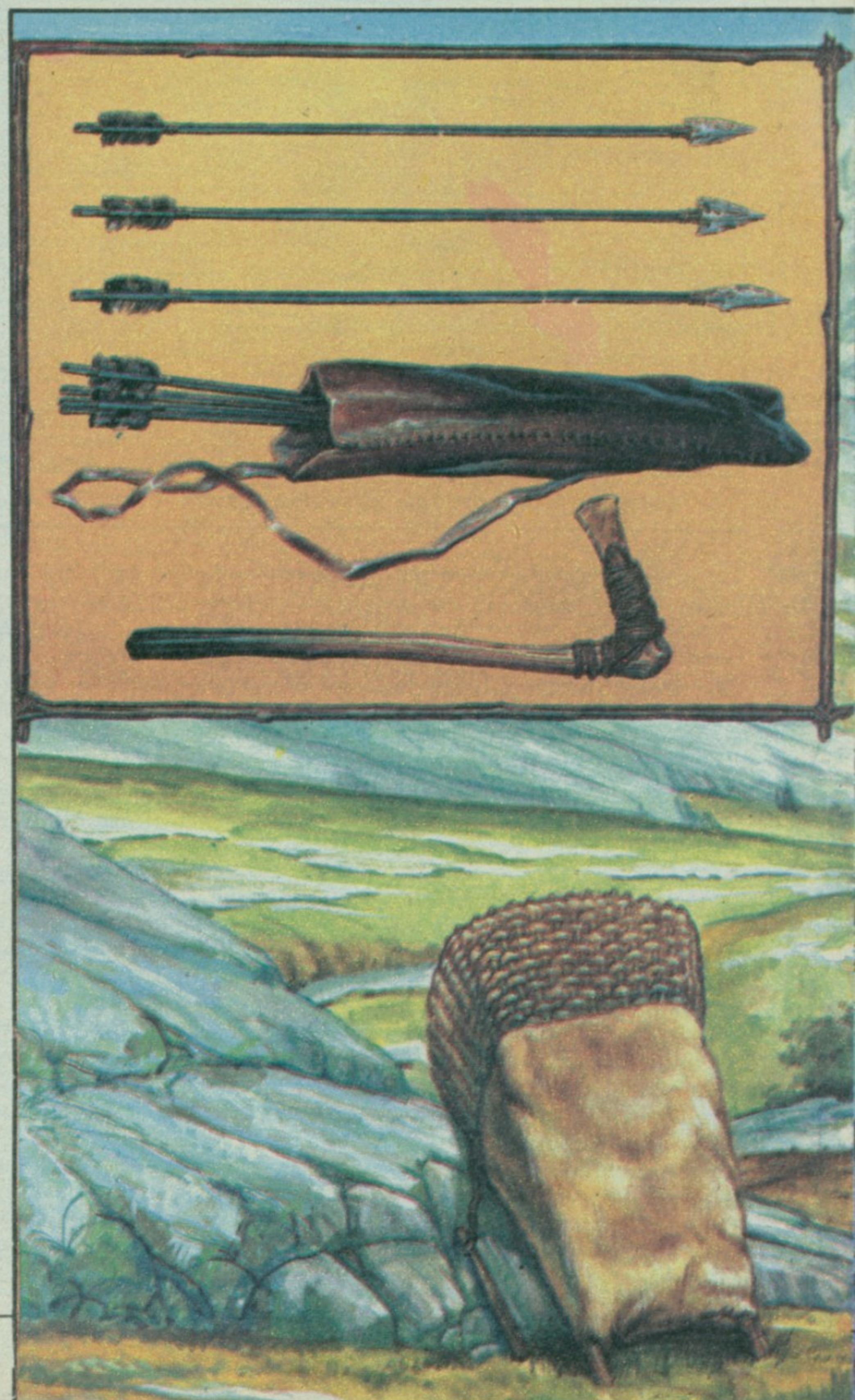
Да ли је пастир, ратник, роб или ловац? То се још не зна. Сигурно је само то да је тело откривено у леду најстарије које је нађено на овим висинама

температури од само 2-3 степена Целзијуса како би се избегла појава гљива и разних паразита. Тоболац са 19 стрела, секира са дрвеном дршком, сечиво од бронзе, лук величине 1,60 m и остали предмети пронађени на истом месту већ су предати музеју у Мајнцу на рестаурацију.

– Нема сумње да се ради о мумији старој бар 4.000 годи-

на – каже археолог Гералд Томеди.

То потврђују и пронађени предмети, а посебно секира од бронзе која је, нема сумње, из другог миленијума старе ере. Начињени су већ радиографски снимци који ће помоћи да се измере кости, проучавају се зуби који су у одличном стању (да би се утврдила старост човека у тренутку смрти), а биће ура-

и вода у њему почиње да ври. Понекад кување чорбе траје и по неколико недеља. Кад се вулкан смири, локално становништво само покупи скувану рибу из језера и ето им ручка. Последњи пут то се догодило 1948. године.

НАЈЗАНИМЉИВИЈИ ЕКСПОНАТ Лондонског геолошког музеја је – земљотрес. Наравно, не прави већ ефектна атракција за посетиоце.

НАЈВЕЋА ЧОРБА на свету „кува“ се у језеру Киву које се простире у Екваторијалној Африци на површини од 2650 квадратних километара. Кад проради оближњи вулкан Китаро, у језеро се слива лава

ђена и аутопсија и провера помоћу свих других анализа. Ускоро ће се знати много више, а можда и све о тајанственом становнику ледника

Симилаун. Између осталог и то шта је јео, од каквих је болести боловао, који од његових гена још постоје код савременог човека... **Д. В.**

НАЈПОПУЛАРНИЈИ ЛЕК на свету је – аспирин. Од почетка столећа (аспирин је измишљен 1897. године) човечанство је прогутало 314 милијарди таблета.

НАЈОТПОРНИЈИ МАТЕРИЈАЛИ НА ВАТРУ издржавају температуру од 2500°C, а чист волфрамов карбид и до 2750°C. Међутим, недавно су амерички хемичари из лабораторије „Џенерал електрик“ успели да добију материјал који може да издржи до 5500°C. Тајна како је произведен чува се иза седам брова, а материјал ће се користити у авионској и аутомобилској индустрији.

НАЈСТАРИЈИ ХИДРОТЕХНИЧКИ ОБЈЕКАТ налази се у Египту. Изграђен је пре око 4600 година. То је брана Сад ел Кафата. Занимљиво је, међутим, да она није направљена ради наводњавања. По мишљењу научника уз помоћ насипа скупљало се вештачко језеро које је служило локалном каменолому из кога се вадио мермер.

В. М.

Илустровао: Ивица Кољанин

Четири хиљаде година у снегу и леду

Овако је највероватније изгледао човек чије је тело пронађено у леднику Симилаун. Иза његових леђа су неке од десетак колиба с темељима од камена које су сачињавале село. У посебним оквирима је оруђе и оружје које је користио човек с Алпа

Камиказе или пилоти-самоубице

СИНОВИ

БОЖАНСКОГ
ВЕТРА

Иако су га одвраћали
официри у штабу, ја-
пански контраадми-
рал Арима сео је за
команде ловачког
авиона на пут без по-
вратка

Почетком 1944. године јапанска ратна флота била је готово десеткована. Империја Излазећег Сунца неумитно се приближавала крају. Владајући а нарочито официрски слој, међутим, није помишљао на предају. Нада је постојала, чинили су је пилоти камиказе. Додуше, био је то потез очајника али командант Прве поморске флоте на Филипинима вицеадмирал Такизиро мислио је другачије. Закључио је да ако

слабо и на брзину обучени пилоти већ масовну гину у ваздушним борбама онда је целесходније да живот положи са већим учинком, тачније да се авионом натовареним бомбом обреше на један од непријатељских бродова.

Наравно, пилоти-самоубице морали су да се у обрушавању провуку кроз кишу граната и метака противавионске артиљерије па су често живот губили и не доспевши до циља. Поједини би због хитрине

у маневрисању налазили смрт у мору. У сваком случају, када камиказа започне обрушавање, повратка нема.

Не тражи се обученост

Камиказа на јапанском означава божански ветар. Израз је настао као сложеница од две речи: ками – бог и казе – ветар. Везује се за предање још из далеке 1281. године када је освајачка војска монголског вође Кублај-кана заплвила према Јапану. Тада се на њу сручио тајфун и просто је збрисао. Јапанци верују да су спасоносни ветар послали богови.

Од тог догађаја било је прошло готово седам векова, али га се вицеадмирал Такизиро сетио. Све се лепо уклопило а и одговарало је религиозним осећањима јапанског војника, за ову прилику пилота. Остало је само да Такизиро из састава своје флоте формира прву јединицу камиказа. Учинио је то 20. октобра 1944. Јединица је названа 201. морнаричко-ваздухопловна дивизија.

Тешко је рећи ко је адмиралу Такизиро дао идеју о камиказама. Да ли је то био контраадмирал Арима који је 15. октобра 1944. сео за команду ловачког авиона с прикаченом бомбом, поскидао са униформе ознаке чина, захвалио официрима на сарадњи и узлетео. Није успео да обави оно што је наумио – промашио је циљ и суновратио се у море. Најзад, могуће је и да је вицеадмирал Такизиро добио наређење од више команде да образује јединице камиказа.

Било како било, прву организвану групу камиказа у смртоносном походу предводио је 25. октобра 1944. поручник бојног брода Јухио Секи. Том приликом камиказе су потопиле носач авиона „Принс“ и ескортни носач „Сен Ло“.

Није тешко закључити да се од пилота-самоубица није тражила посебна обученост. Било је довољно да узлете и усмере авион са бомбом и њихов посао био је готов. Истина, неопростиво је тврдити да камиказе нису пролазили обуку, али она није трајала више од неколико недеља јер времена није било, Јапанци су губили рат.

Летети и умрети

У почетку пилоти-самоубице врбовани су међу способним летачима, потом су регрутовани фанатици или су је-

динице камиказа једноставно осниване по наређењу и прекоманди војника. Касније су јединице обједињене у групу за специјалне нападе звану „Токо Таи“ којом је командовао адмирал Угаки.

Камиказе су изводиле летење на обичним авионима јер су они бољи били потребни за одсудне ваздушне борбе. Коришћени су и ловци и бомбардери, зависно од потребе и врсте циља. Нарочито је употребљаван ловац „зеро“ који је носио бомбу од 250 килограма.

У борбама за Окинаву, од 16. априла до 22. јуна 1945. камиказе су први пут користиле нову, посебно за њих прављену бомбу с мотором звану „ока“ (цветић вишње). За само шест месеци Јапанци су произвели око 750 оваквих летећих бомби са ознаком „ока 11“. Ту бомбу носили су бомбардери. На тридесетак километара од циља и на висини од око 8.000 метара пилот би заузео место у бомби, одвојио би се од авиона и планирањем, брзином од 370 километара на час, настављао даље. Пред самим циљем укључио би мотор и устремљивао се према плену брзином од око 800 километара на час.

Бомба с мотором имала је предност у односу на авион јер је поседовала већу брзину и експлозивно пуњење. Мањкавост је представљала удаљеност приликом активирања па су је противнички ловци могли лако да дочекају. Имала је и малу маневарску способност, а слабо обучени јапански пилоти најчешће су у њој промашивали циљ.

Главни циљ камиказа били су носачи авиона али се они нису устезали од напада и на патролне бродове. Обрушавали су се готово вертикално, а затим летели ниско додирујући таласе да их не би открио непријатељски радар. Знали су да се непримећени пришуњају америчким бродовима чак на 6-7 километара удаљености.

Највећи успех камиказе су оствариле у борбама за Окинаву. Том приликом обавили су 1.900 напада и укупно потопили 30 а оштетили 223 противничка брода разне намене и величине.

Од појаве камиказа па до краја рата укупно је изгинуло око 2.500 пилота-самоубица морнаричке и армијске авијације. Само њих 474 погодило је циљ!

Миленко Тодоровић

Илустровао: Брана Јовановић

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

БРЕГ
МУДРОСТИ...

МЕСТО ГДЕ СЕ
МУДРОСТ
ВИКИНГА
ПРЕНОСИ
СА ОЦА
НА
СИНА...

ЖЕЛЕО СИ ДА МИ
НЕШТО
КАЖЕШ,
ОЦЕ?

БИЉУ КРАТАК,
СИНКО!
И ДРУГИ
ЧЕКАЈУ
НА РЕД!

Е ПА, СИНЕ, РЕКИ БУ ТИ ЈЕДНО МОЈЕ ЛОШЕ
ИСКУСТВО,
ДА НЕ БИ И
ТИ ПОНОВИО
ИСТУ
ГРЕШКУ!

А ТО ЈЕ:
НИКАД НЕМОЈ
ТУРИ
СВО-
ЈЕ
ДЕ-
ТЕ!

ТО САМ СХВАТИО
КАД САМ ТЕ ИСТУ-
К'О...

... И... СЛОМИО РУКУ!

ОНДА САМ УВИДЕО
ДА САМ
ПОГРЕШИО!

А ЈА САМ СХВАТИО ДА ЈЕ ДОБРО ШТО САМ
СТАВИО
ДАСКУ
У
ПАНТА-
ЛОНЕ!

CHRIS
BROWNE
8-25

LEGO

ЗАМАК

6042

2.048,00

затворска кола са пратноцем

6039

3.838,00

двоструки катапулт

6058

3.838,00

градска капија

6034

1.058,00

духово скровиште

6018

688,00

змајев брод

6103

1.010,00

шест фигура

6066

4.148,00

скровиште одметника

6054

2.536,00

скровиште у шупљем дрвету

6036

660,00

коњ и двоколица

6085

замак Црног Змаја

12.458,00

6049

витезов чамац

2.048,00

6077

Робиново утврђење

6.426,00

6059

градска капија

3.838,00

6081

замак са духовима

9.542,00

НАРУЏБЕНИЦА

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ

АДРЕСА И ТЕЛЕФОН

РОЂЕН-а САМ (датум)

ОБИМ НЕПОЗНАО

НАРУЏБЕНИ

АРТИКОЛ БРОЈ

УКУПАН ИЗНОС И ПОШТАНСКЕ ТРОШКОВЕ ЋУ ПЛАТИТИ ПОШТАРУ ПРИЛИКОМ ПРЕУЗИМАЊА ПОШИЛЈКЕ

НАША АДРЕСА ЈЕ: HIPROROTAMUS 29. НОВЕМБРА 81, 11000 БЕОГРАД

ЗАМАК

ПОЗИВНИЦЕ ЗА САХРАНУ

Церери Бенџамин био је просто опседнут идејом о томе како би мртваци могли да се искористе за добробит живих, то јест, човечанства. То што је њега морило данас је уобичајена пракса, али у оно време, пре више од сто педесет година, ни издалека није било тако и лекари су често плаћали разним сумњивим типовима да кришом и под окриљем ноћи ископају тазе сахрањене лешеве да би над њима извршили аутопсију и научили нешто ново о болестима од којих су подлегли.

Дакле, непосредно пре него што је заувек склопио очи, Церери Бенџамин је написао књижицу необичног наслова: „Ауто-икона или Даља употреба мртвих за живе“. У овом малом делу, објављеном 1843. године, он се залагао да људи постану сопствени споменици или, како је он то називао, ауто-иконе (личне иконе) и то тако што би им тело било сачувано и после смрти изложено на одговарајућем месту потомству на корист.

Разговори мртвих

Помало ексцентрични филозоф отишао је толико далеко да је у својој књизи предлагао: „Ако центлмени имају у својим парковима или вртovima алеју оивичену дрвећем која води до њихових палата, ауто-иконе њихових милих и драгих могле би да се поставе између стабала. Осим тога, те ауто-иконе, односно балсамована тела, требало би на нарочити начин заштитити и обојити да би се сачувале од зуба времена и разорног дејства климе. А било би исто тако лепо и корисно да се препариране главе изложе у

1/3 ТЕСТАМЕНТА

некој за ту сврху намењеној кућној одаји.

Другу могућност представљали су музеји где би, према Бенџаминовом мишљењу, могле да се чувају ауто-иконе славних личности и повремено с њима праве луткарске представе које би се звале „Разговори мртвих“ и служиле за морално и друго образовање нижих и других друштвених слојева.

Као у Франкенштајновој лабораторији

Церери Бенџамин је тестаментом, написаним недељу дана пре смрти, своје тело завештао добром пријатељу доктору Томасу Саутвуду Смиту с тим да леш прво послужи науци тако што ће се сецирати, а да се с костуром и главом поступи према пажљиво смишљеном плану.

Доктор Саутвуд Смит је, тачно према одредбама тестаamenta, два дана после Бенџаминове смрти разаслао позивнице и 9. јуна 1832. године у три по подне најугледнији гости окупили су се у Лондонској школи за анатомију и медицину да би присуствовали погребу, тачније, заказаној аутопсији.

Доктор се свечано обратио публици док је тело Церери Бенџамин лежало на каменом столу за сецирање испред њега. Призор је вероватно подсећао на сцену из лабораторије доктора Франкенштајна. Оног часа када је Смит почео уводно предавање, грмело је као да се цепају небеса и олуја је беснела

Шестог јуна 1832. енглески филозоф Церери Бенџамин умро је у осамдесет четвртој години. Два дана касније најугледније личности из научних и литерарних кругова добиле су позиве да присуствују његовом погребу, али не на гробљу већ у лабораторији за сецирање Лондонске школе за анатомију и медицину

све време док је он сецирао, боље рећи комадао, Бенџаминов леш.

Невоље с главом

Доктор Смит је касније покушао да балсамује или мумифицира, како више волите, Бенџаминову главу, али је она испала тако тамна, смежурана и безизразна да је морао да затражи помоћ спретног француског уметника Жака Талриша. Овај је направио модел од воска.

На ту воштану главу натакнут је шешир из Бенџаминове гардеробе а глава је причвршћена за скелет који је попуњен сламом и катраном и одевен у такође Бенџаминово одело. Његов омиљени штап, код отмене господе тада у моди, ослоњен му је на колено.

Верни пријатељ др Томас Саутвуд Смит чувао је пуних осамнаест година Бенџаминову ауто-икону у својој кући и тек 1850. поклонио ју је

Лондонском универзитетском колецу где је заиста послужила сврси.

У Лондону, у стакленој витрини

Први детаљан преглед Бентамовог „сопственог споменика“ извршен 1898. године открио је да је нестручно обрађена глава уклештена у грудни кош што се од одела испуњеног сламом није примећивало. Глава је скинута и годинама је почивала изложена између Бентамових стопала све док надлежни нису доконали да је призор језив за гледање и све заједно уклонили с видика посетилаца.

Друго испитивање изведено је 1939. године. Бентамов сако, изгрижен од мољаца, замењен је другим, остали делови одеће опрани су и очишћени и стављена је свежа слама. Затим је поново изложен.

Када је избио Други светски рат, Цереми Бентам, тај и такав, пренет је у грофовију Хертфордшир да би се смањио ризик да страда приликом бомбардовања Лондона. Били какви били, Енглези заиста умеју да чувају своје реликвије које су саставни део традиције.

Чим се рат завршио, овај велики човек враћен је на Универзитетски колед у Лондону, постављен у стаклену витрину и тамо се може видети и данас, а, по свему судећи, и током наредних столећа.

Б. Дожић

Мале велике свакодневне истине

ШИФРА ЗА ТАЈНИ

РАЗГОВОР

Закони који владају светом јесу мистериозни, али не и неразумљиви. Листајући новине и разговарајући с људима, од веома познатих до сасвим обичних и анонимних, писац Пол Диксон сакупио је теорије објашњења и закониности који се односе на провидне бесмислице и противречности живота. Из те књиге изабрали смо неколико примера

Аблијево објашњење

Брак је једина врста удружења које је немогуће организовати: обе странке сматрају да су на власти.

Виљем Абли

Бејкеров економски закон

Никада не жели оно што себи можеш да приуштиш.

Скот Бејкер

Бестеов принцип

Што више име неког производа обећава, то мање испуњава. (На пример, неки јевтин стерео-уређај често у свом називу има реч „супер“, док на најбољем уређају обично стоји само име произвођача).

Јан Бесте

Босвелово правило

Половном аутомобилу ништа не даје толико километара по литру горива колико његов продавац.

Били Босвел
„Вашингтон пост“

Шифра тајног разговора

Ако не желиш да твоја деца чују оно што говориш, прави се да разговараш с њима.

Безимени аутор

Диксоново правило 0 49.

Када се напуни 49 година, велика утеха је што човек постаје свестан да је сувише стар да би умро млад.

Пол Диксон

Гистово правило путовања с децом

Никада у истом правцу!

Виљем Гист

Грисомова загонетка

Најсићушнија могућа рупа испразниће, кад-тад, и највећу посуду. Осим ако баш за то није направљена – у том случају зачепиће се.

Дејвид Грисом

Хербургеров закон о адвокатима

Ако у неком мањем месту постоји само један адвокат, неће успети да заради за живот. Али, ако их има два, обојица ће се обогатити.

Келвин Деонијер

Харијетина доктрина о доручку

Тврдоћа бутера увек је директно пропорционална мекоћи хлеба на који се маже.

Харијета Маркмен

Хофов закон о одговорности

Сто одсто одговорности, подељено на две особе, даје десет одсто по особи.

Аксел Хоф

Аксиоми Лосонове о путнику

1. Ако на станицу стигнете на време, воз касни.
2. Ако упутства кажу: „Не можете да погрешите“, обавезно ћете се наћи на сасвим десетој страни.

Сара Лосон

Џастов закон о грађанину за воланом

Што гора кртија, то неодговорнији возач.

Кристијан Џаст

Маријево правило

Која год земља у свом званичном називу има придев „демократска“, она то није.

Џим Мари

Веберов закон

Ако лако нађеш место за паркирање, после нећеш успети да пронађеш свој аутомобил.

Филип Вебер

Спрингерово запажање

Састанцима старих школских другова никада не присуствују они који у животу нису успели.

Џери Спрингер

Мелов закон

И да није било последњег тренутка, не би се никада ништа закључило.

Безимени аутор

Припремила: Б. Дожић

СВЕМИРСКА
АКАДЕМИЈА

ИЗ ШКОЛЕ ДО ЗВЕЗДА

Џори
Нелсон
Пинки:
један „прави“ астронаут

Дванаестогодишњи Милтон Папка из Њу Џерзија тврди да су му математика и физика јача страна, а оно што га је овог лета највише узбудило била је његова властита мисија на Марс! Није реч о шали – Милтон је један од полазника курса на Свемірској академији при Ракетно-свемірском центру у Хантсвилу, Алабама. Заједно са Милтоном, још 60 дечака и девојчица дели радост и узбуђење једног новог и непоновљивог искуства: за неколико дана, колико курс траје, проћи ће кроз припрему за лет у свемир – скраћену верзију онога кроз шта пролазе прави астронаути – биће у прилици да властиту летелицу уз помоћ симулатора спусте, рецимо, на површину Месеца.

Фондација „Space and Rocket Center“ основана је пре две деценије, 1970. године, а главни „кривац“ је Вернер фон Браун, садашњи директор „Marshall Space Flight“ центра у којем су својевремено стваране ракете типа „сатурн“ за први лет човека на Месец. Фон Браун је желео да направи велики свемирски музеј у којем би Американци, али и остали посетиоци, изблиза могли да се упознају са историјом откри-

Полигон за тренинге

„Свемирска“ славаоница на Земљи

„Свемирски пилоти“ током тренинга

Сцена из филма
„Сан је остварен“ који су
снимили сами астронаути

Има једна чудна школа у којој можеш управљати свемирским бродом, слетети на Месец или Марс, провести цео један дан у свемиру – све то „кобајаги“, а ипак тако стварно!

образовни програм за младе, програм чији је циљ да код младих развија љубав према науци уопште, посебно према областима везаним за свемирски програм. Од тада је око 150.000 деце различитог узраста и националности пратило ове курсеве.

Услов: одлично здравље

Када падне ноћ у Свемірском центру, човек коме су мисли ионако читав дан лутале негде изнад облака, осећа се заиста као да је изгубљен у свемиру. Рефлектори осветљавају лансиру рампу за ракете и као да ће сваког тренутка зачути оно: 10, 9, 8, 7... Иза оближње зграде извирује врх „Апола“, усмерен негде према звездама. У даљини се назире дугуљаста зграда металног одсјаја у којој станују полазници курса. Њена унут-

МА ШТА

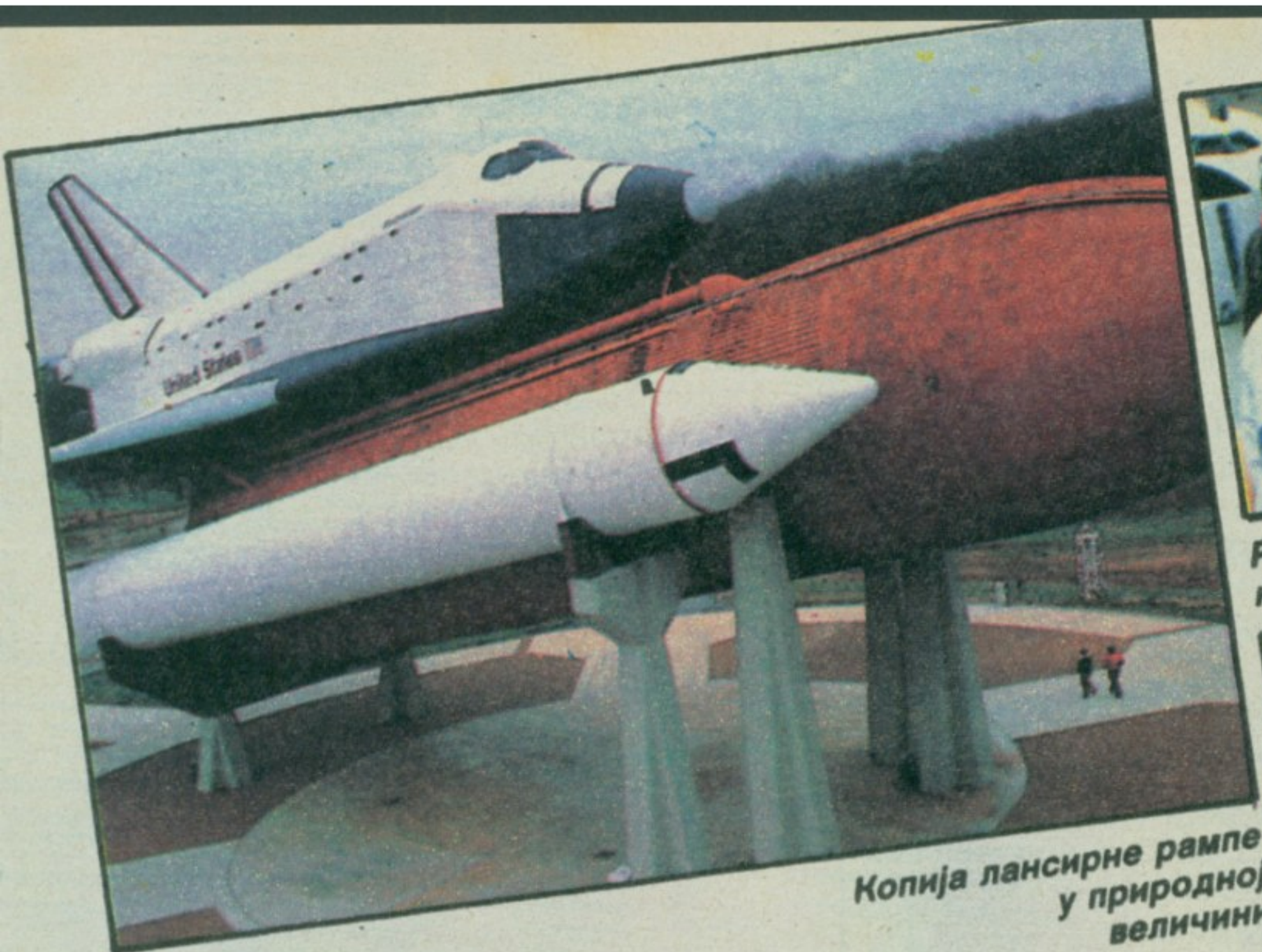

КАЖЕШ

ШАРМ И КАКО ГА СТЕЋИ

Сви ми треба, с времена на време, добро и дуго да погледамо сами себе и запитамо се јесмо ли особе које је вредно познавати и да ли чинимо ишта да бисмо постали бољи. Мој отац је успевао да постигне све што жели јер је имао много шарма и такта. Једном ми је рекао: „Знаш, сине, нисам овакав

вања свемира. То данас и јесте највећа светска свемирска изложба на којој могу да се виде копије ракета у природној величини и, уз све то, део стене донет са Месеца. Али, пројекат је прерастао музеј, тако да је 1982. године, у сарадњи са Насом, покренут

Копија лансирне рампе у природној величини

Рад на симулаторима контроле лета

Столице за симулирање покрета у свемирском броду

Како ће организам реаговати на недостатак светлости...

рашњост је верна копија простора у каквом астронаути бораве у свемиру. Клинци до дубоко у ноћ прелиставају белешке, разговарају о ономе шта су тога дана доживели.

Почетни курс назван је „Свемирски кам“ и окупља најмлађе полазнике – између 10 и 11 година. Током пет дана свемирског дружења у кампу најпре уче историју најважнијих догађаја у откривању свемира, а потом имају вежбе на симулаторима: рецимо, седење у столици која се врти у свим могућим правцима, под свим могућим угловима. Обуку завршавају властитом мисијом у копији брода „Discovery“. Већина њих одлучиће се касније и за нешто виши курс – „Свемирску академију I“ за дванаестогодишњаке. Ту је мање приче и историје, а више вежбе. Рецимо, сналажење у посебним гравитационим условима, или руковањем свемирским телескопом „Hubble“.

А за трећи курс тражи се нешто више од заинтересованости – савршено здравље! Јер, сложеност и тежина неких вежби на „Свемирској академији II“ тражи од полазника лекарско уверење о одличном здравственом стању. На крају овог курса, који је нешто дужи од осталих и траје осам дана, они ће имати јасну слику стања у свемиру током цела 24 часа. Обичан смртник који завири у белешке ових петнаестогодишњака вероватно ништа не би схватио. Ту су основе роботике, оптике, астрономије, рад мотора, управљање свемирским бродом... Не кажу узалуд да овај курс има прави универзитетски ниво. Ради се без прекида, али се много и научи.

Веома озбиљан задатак

На највишем курсу који носи назив „Челенџер“ полазници се обучавају за свемирске пилоте. Уз технику управљања свемирском летелицом

учи се нешто и те како важно – како преживети у свемиру.

Ипак, прво што сви овде науче јесте да ништа не можеш урадити сам и да мораш имати изузетан осећај одговорности. Јер, на једном симулатору свемирског лета ради између 8 и 20 полазника и ако било ко од њих „забрља“ судбина лета је неизвесна.

Прошле године „Space and Rocket Center“ доделио је чак 285 стипендија. А 1991. година проглашена је годином Марса. После завршетка курса полазници остају у вези са Центром преко „свемирског клуба“ („Club Space Camp“). Посредством овог „клуба“, за нешто мање од 20 долара, у пројекте свемирског центра могу да се укључе и сви млади који не могу

да допућују у Америку, али зато добро владају компјутерском техником. И још нешто: постоје Свемирски центри и ван Америке – један је у Јапану, један у Белгији, а 1993. планира се отварање Центра и у Шпанији.

А да цела прича не остане на симулацији свемира, ту су и људи који преносе лична искуства. Астронаут Џорџ Нелсон, познатији као Пинки, прича: „Сваки пут када си у свемиру осећаћеш се попут детета. Страх те је, али истовремено си свестан да си добро припремљен. Мешају се у теби два осећања: једно, професионално, да обављаш веома озбиљан задатак, и оно друго, људско – узбуђење“.

Припремила

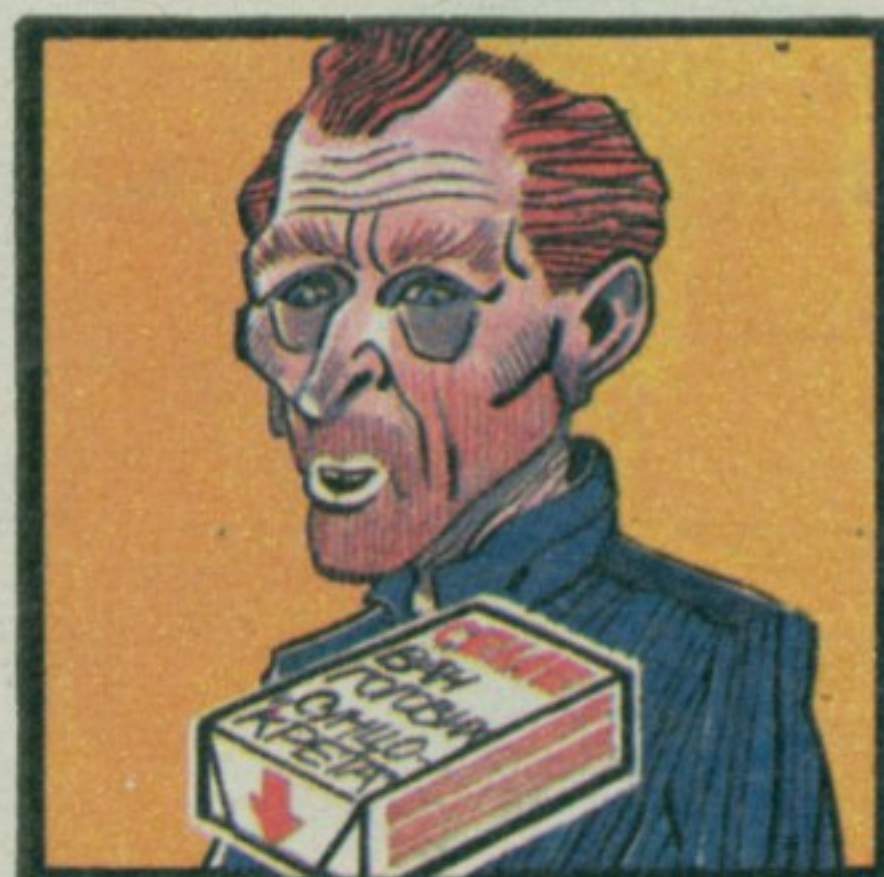
Љ. Маричић Грујић

рођен, али сам сматрао да извесне особине вреди понеговати”. ■ Морис Мандел

МАЛИ МАЈУШНИ ДУГ

Американац из Њујорка Волтер Хант, изумитељ најједноставније, најскромније

и најпопуларније стварчице модерног доба – сигурносне прибадаче или, како је ми немачки зовемо, зихернадле – продао је тај патент, регистрован 10. априла 1849. године под бројем 6281, за суму од четири стотине долара, тачно онолико колико му је било потребно да намири један дуг. ■

У ПРОЛАЗУ

* На паковању семена у једној радњи у Лондону: ВАН ГОГОВИ „СУНЦОКРЕТИ”: 24.700.000 ФУНТИ. ГАЈИТЕ СВОЈЕ: 39 ПЕНИЈА!

* Реклама енглеске туристичке агенције: ПРОВЕДИТЕ МЕДЕНИ МЕСЕЦ С НАМА: БИЋЕМО ТАМО ДА ВАМ ПОМОГНЕМО. ■

ИЗЛИШНО

Жена саопштава мужу:

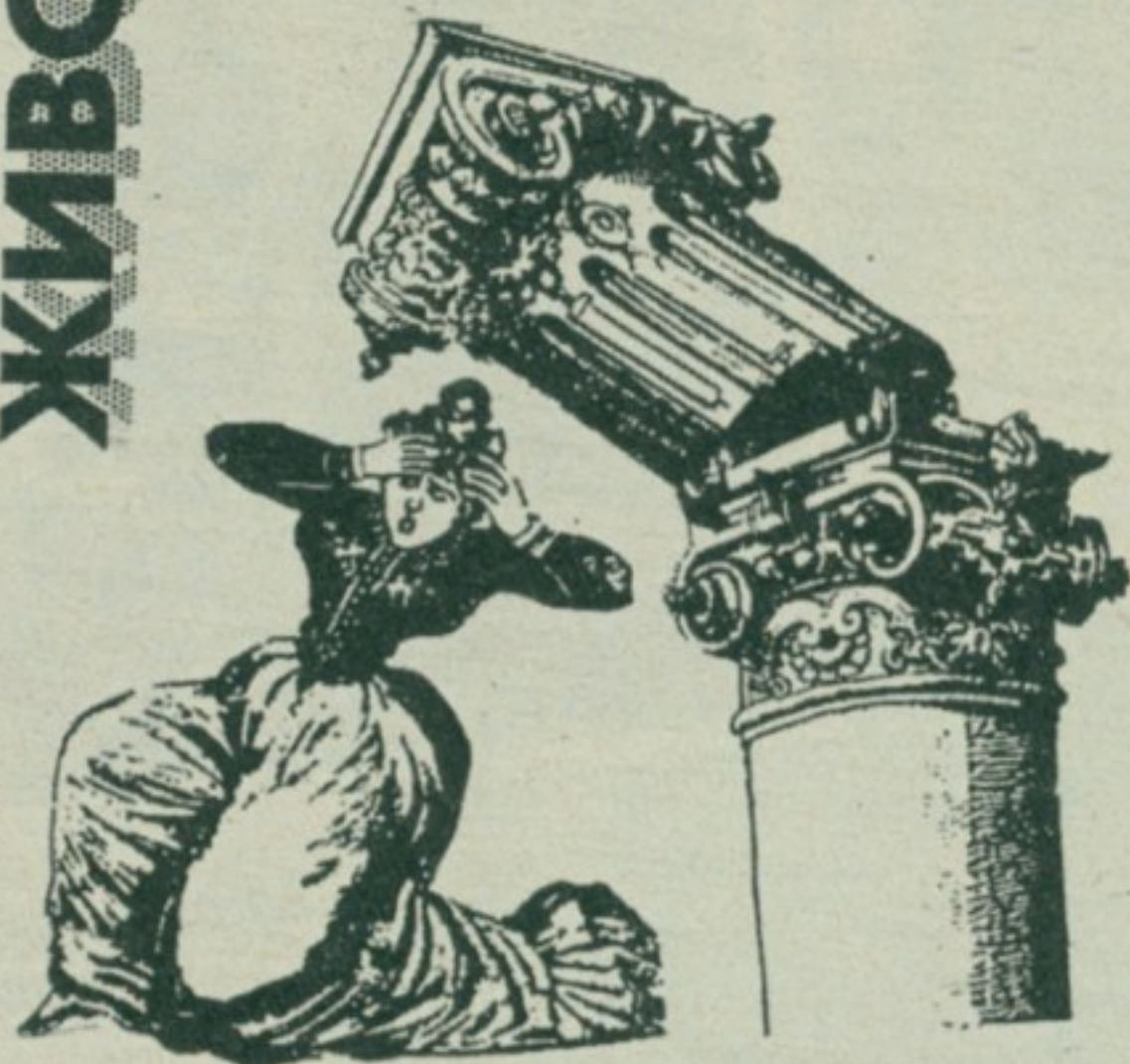
– Ако мама дође да живи с нама, мораћемо да се преселимо у већу кућу.

– То би било сасвим узалудно – натуштено одвраћа муж. – Она би нас већ, кад-тад, пронашла! ■

„Њузпејпер Ентерпрајз Асошијешн”

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

РЕЦИ

НЕШТО,

АДАМЕ!

Отац и син били су у леденој, арктичкој пустињи, на стотине километара од било какве медицинске помоћи, а живот четворогодишњег дечака висио је о концу

Оно што је снашло Терија Спирстру било је заиста страшно. Готово четвртина лобање његовог синчића Адама била је смрскана ударцем коњског копита. Њих двојица налазила су се у том тренутку поред обале смрзнуте реке Вајт, у средишњем делу Аљаске. Најближе место где су могли добити неку помоћ био је ваздухопловни центар у Нортвеју, око 145 километара даље на северу. До тог насеља, међутим, могао је да доспе само авионом, а његов мали двосед „супер каб“ налазио се поред његове куће удаљене око 13 километара. Авион је готово до половине био за-

трпан снегом. Да би га очистио и упалио мотор, било му је потребно најмање два до три сата напорног рада, а повређеном дечаку требало је што пре пружити помоћ.

Када је Тери Спирстра погледао на свој ручни часовник, на њему је стајало: 14,30, 12. фебруар 1986. Температура у тој леденој пустињи била је око 25 степени испод нуле, а у сумрак је требало очекивати још нижу. Тери је био искусан пилот, али његов мали авион није имао инструменте за аутоматско управљање па је морао да се ослања само на своје летачко искуство.

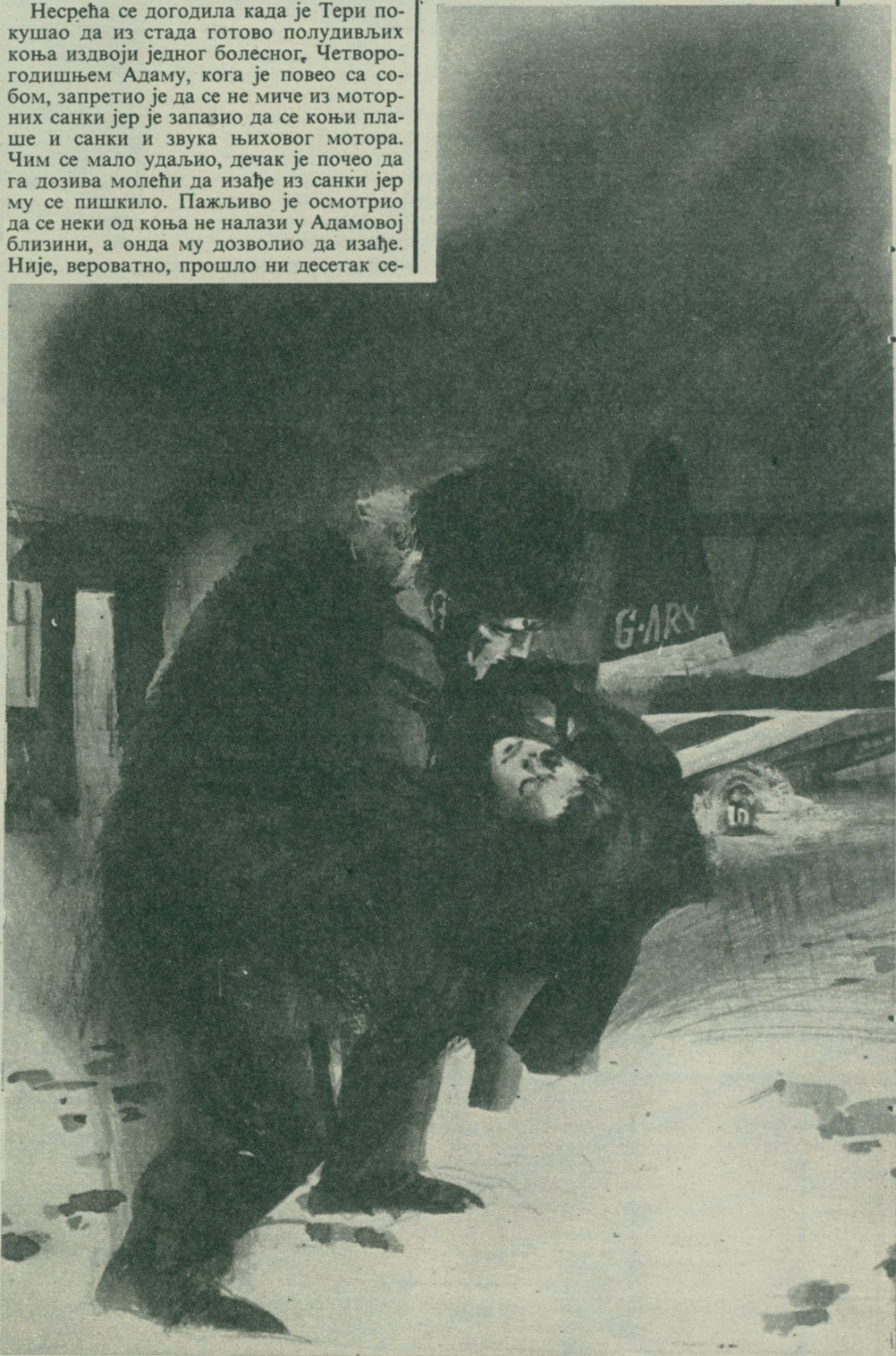
Још је жив!

Несрећа се догодила када је Тери покушао да из стада готово полудивљих коња издвоји једног болесног. Четворогодишњем Адаму, кога је повео са собом, запретио је да се не миче из моторних санки јер је запазио да се коњи плаше и санки и звука њиховог мотора. Чим се мало удаљио, дечак је почео да га дозива молећи да изађе из санки јер му се пишкило. Пажљиво је осмотрио да се неки од коња не налази у Адамовој близини, а онда му дозволио да изађе. Није, вероватно, прошло ни десетак се-

кунди када је Тери угледао Адама како лежи прострт на снегу. Помисливши у првом тренутку да се дечак игра, почео је да виче:

– Адаме, устани и одмах се врати у санке!

Међутим, дечкић се није ни мицао, нити му одговарао. Терију је одмах кроз главу пролетела језива мисао: један од коња згазио је Адама или га је ударио копитом. Као суманут дојурио је детету и са главе му пажљиво скинуо вунену капицу: десно око било му је пурпурне боје и затворено од великог подлива, десни предњи део лобање био му је угнут за око два центиметра, а рубови улегнућа обележени танким млазом крви. При-

слонио је уво на Адамова уста и осетио како из њих излази топао ваздух. Био је још увек жив.

– Отвори очи, Адаме! – молио је Тери. – Покрени мало ручице... дохвати ме... реци нешто... Молим те, Адаме...

Дуго ноћно путовање

После неколико минута Тери је схватио да мора да се прибере и помогне детету. Пре свега треба сачувати топлоту у Адамовом телу и што мање покретати његову озлеђену главу. Раскопчао је своју ветровку постављену паперјем и панталоне и у њих пажљиво увукао Адамово тело приљубивши га што више уз своје. Упалио је моторне санке и после једног сата лагане вожње стигао до своје куће. Дечака је најпре сместио у две топле вреће за спавање и заложиио јаку ватру, а затим, узевши две јаке гасне лампе и велику лопату, кренуо да откапава авион из снега.

Био је то мучан посао јер је, поред снега, jakim ножем морао да скида и лед са смучки и крила. Затим је из једног бурета пумпом преточио бензин у резервоаре у крилима авиона и најзад уклонио снег и поравнао полетну стазу дугачку око три стотине метара. Посао се одужио јер је сваки час морао да обилази Адама.

Када је завршио, мрак се већ сасвим био спустио. После више покушаја најзад му је успело да упали мотор малог авиона. Пустио га је да ради да би се угрејао. За то време је Адама, увијеног у

вреће за спавање, сместио на душеке на поду авиона. Проверивши инструмент-таблу, Тери је додао гас. Летелица је почела да клизи према гасним лампама које је, као ознаку, поставио на крају полетне стазе.

Авион се уздизао према врховима планине Накотин високе око три хиљаде метара. Ноћ је била јасна, пуна месечине и Тери је лако усмерио авион у правцу малог насеља и реке Чисана, а затим право на север, у правцу Нортвеја. Сваких неколико минута гласно је узвикивао: – Адаме, ускоро ћемо стићи и све ће бити у реду. – Међутим, ако је Адам и могао нешто да му одговори, његов гласић је пригушивала јака бука мотора. Тери, тако, није знао да ли је још увек жив.

Узалудни позиви

Месец се одједном изгубио и почео је да пада снег. Тери је, иако није имао инструменте за навођење, непрекидно у себи понављао да мора остати миран и авионом што пре стићи у дomet радио и радарских апарата ваздухопловног центра у Нортвеју. Укључио је свој радио-апарат и подесио га на фреквенцију овог центра.

– Нортвеј, Нортвеј, Нортвеј, овде три-три-нула Танго. Имам у авиону четворогодишње дете с озбиљним повредама на глави, које захтевају хитну лекарску интервенцију.

Али, ни после ко зна колико поновљених позива није добијао никакав одговор.

Клод Велч, контролор лета у центру у Нортвеју, чуо је, међутим, све Теријеве позиве и одговорио на њих, али Тери их, ко зна зашто, није чуо. Велч је одмах затим телефоном о свему обавестио пилота Ралфа Ирнеста да припреми своју „цесну 185“ опремљену инструментима за аутоматско управљање јер је повређеног дечака требало одмах пребацили у најближу војну ваздухопловну базу „Делта Цанкшн“.

У међувремену, Теријев авион је изненада изашао из снежне олује. Готово истог тренутка из његовог радио-апарата зачуо се Велчов глас:

– Три-три-нула Танго, сада сте 15 степени ван курса. Ваш прави курс је 310 степени. Овде на аеродрому имамо „цесну 185“ која ће вас одмах пребацили у базу „Делта Цанкшн“.

Тери је знао да се поменута база налазила на око 250 километара од Нортвеја и да је од ње до Фербанкса било још око 160 километара. А само у Фербанксу Адаму је могла да буде пружена права лекарска помоћ. – Хвала, на обавештењу, Велч – одговорио је Тери. – Одмах ћемо кренути даље за базу „Делта Цанк“.

Не можемо вам помоћи

Тери је пажљиво спустио свој мали авион на аеродром у Нортвеју. Санитетско особље одмах је пружило потребну помоћ и пажљиво пребацило Адама у „цесну 185“. Већ после десет минута Тери је, са малим Адамом у крилу, летео према војној бази „Делта Цанкшн“ у којој су били благовремено обавештени о доласку авиона са тешко озлеђеним дечаком па су одмах припремили војни хеликоптер да га пребаце у Фербанкс.

У десет увече, односно око осам сати после несреће у леденој пустињи, Адам је лежао на операционом столу у Меморијалној болници у Фербанксу. Дрхтећи од узбуђења Тери више није могао да издржи – из очију су му наврле сузе.

После двадесетак минута један лекар је дошао до њега и почео да му објашњава: Стање са Адамом је врло озбиљно. Као што на снимку можете да видите, лобања му је поломљена у неколико комада, од којих су неки ситнији комадићи продрли и у мозак...

За сада вам не можемо рећи да ли је дошло и до повреде мозга. Бојим се да у овој болници не можемо да му пружимо потребну помоћ сем да му главу прописно заштитимо. Операцију треба да изведе неурохирург, а ми таквог стручњака немамо у Фербанксу. Саветујемо вам да Адама пребацили у Дечију ортопедску болницу у Сијетлу.

Тери је немо буљио у лекара. Мислио је и надао се да су се све Адамове и његове муке завршиле овде, у Фербанксу. Сада је пред њим стајао лет од близу три хиљаде километара! Лекар му је објаснио да ускоро полеће један авион директно за Сијетл и да ће они одмах обавестити Дечију болницу у том граду да њега и Адама сачекају на аеродрому и да све припреме за операцију. Очајан и уморан, Тери је немо климнуо главом.

Најзад у рукама специјалисте

У Дечијој ортопедској болници у Сијетлу, четрнаест сати после несреће, неурохирург Џон Максвел одмах је почео тешку операцију која је трајала скоро три сата. Ипак, није био сасвим сигуран да се извесне последице оштећења мозга, касније неће појавити. Терију је после операције објаснио:

– Остаје нам да причекамо и видимо како ће се Адам понашати после извесног времена када завршимо с интензивном постоперационом негом. Морамо бити спремни и на извесну промену Адамове личности јер су повреде мозга биле заиста озбиљне.

Адам је после операције четири дана провео у шок соби а у болници је остао још дванаест дана. Ни по чему у његовом понашању није могло да се види да му је мождано ткиво било толико оштећено. Био је сасвим присебан, разумно је одговарао на питања, сви покрети били су му усклађени и могао је да их контролише. На Теријево велико олакшање знао је да рецитије и неке песмице које је раније научио, да броји на прсте до десет и да лепо веже пертле на ципелама.

На стална Адамова запиткивања када ће се вратити на Вајт Ривер, Тери је објашњавао да још треба да посвршава нека посла у Сијетлу. Страховао је, у ствари да ли ће се догодити неке промене у Адамовом понашању. И стварно, убрзо је почео да их запажа. Уместо некадашњег повученог и преплашеног дечкића који се бојао других људи и волео да буде само у друштву оца, сада је то био весео и расположен дечак који је са сваким причао и никога се више није плашио. Било је то друго чудо са Адамом Спирстром који је и дан-данас, пред свој десети рођендан, здрав, весео и интелигентан дечак на коме се не запажају никакве последице тешких повреда на лобањи и мозгу.

М. Ђ.

Илустровао: Брана Јовановић

Зимски сан медведа

Сматра се да медведи пре-спавају зиму најдубљим сном из кога се буде тек у пролеће. Међутим, то није сасвим тачно јер се њихова телесна температура и дисање не мењају битно: често се догађа да неки топлији зимски дан измами медведа напоље и да он чак и по недељу дана заборава да би заправо требало да спава. Занимљиво је и да медведи добијају потомство управо у време зимског сна, што им нимало не смета да младунце добро одгаје. Необично звучи и податак да код поларних медведа, који иначе живе у далеко горим временским условима од осталих, у зимски сан падају само бремените женке.

Певац – риболовац

У француској покрајини Кореуз гаји се посебна врста петлова од чијег се перја, и само од њега, праве најквалитетније вештачке мушице за мамце којим се лове пастрмке. Перје ових петлова је сивкасто-златне боје и такве грађе да се у води уопште не слепи. На жалост, и међу певцима ове врсте таква пера су ретка: захтевима стручњака одговара тек један од 200 певаца! Те петлове 3-4 пута годишње черупају да би изабрали одговарајућа пера.

Иста врста гаји се још једино у шпанској провинцији Леон, а покушаји свих других, посебно Американаца који су велики ловци на пастрмке, из непознатог разлога никако не успевају.

Да ли се слон боји миша?

Прича да се слонове боје мишева почива на веровању да би ови, не дај боже, могли да им уђу у сурлу и запуше носне канале или повреду изузетно осетљиво ткиво у њима. Међутим, искуство са слоновима из циркуса и зоолошких вртова није потврдило ово уверење: много пута чувари су могли да виде да слонове ни најмању пажњу не обраћају на мишове који трчкарају по њиховим шталама, чак им шетају испред носа, односно сурле. Толику хладнокрвност неки објашњавају чињеницом да слонове имају слаб вид, али треба знати да ови горостаси, иако лоше виде, веома добро осећају захваљујући изузетно развијеном чулу мириса. Слон се не боји миша и – готово.

... Птица која одмах лети?

Младунчад многих врста птица кад се излегу немају никакво перје на себи па тако прође и више недеља пре него што буду спремна за први лет. Изузеци ипак постоје: реч је о аустралијском ћурану (*Alectura lathami*) чији птићи, чим се излегу, могу да полете јер већ имају перје на себи.

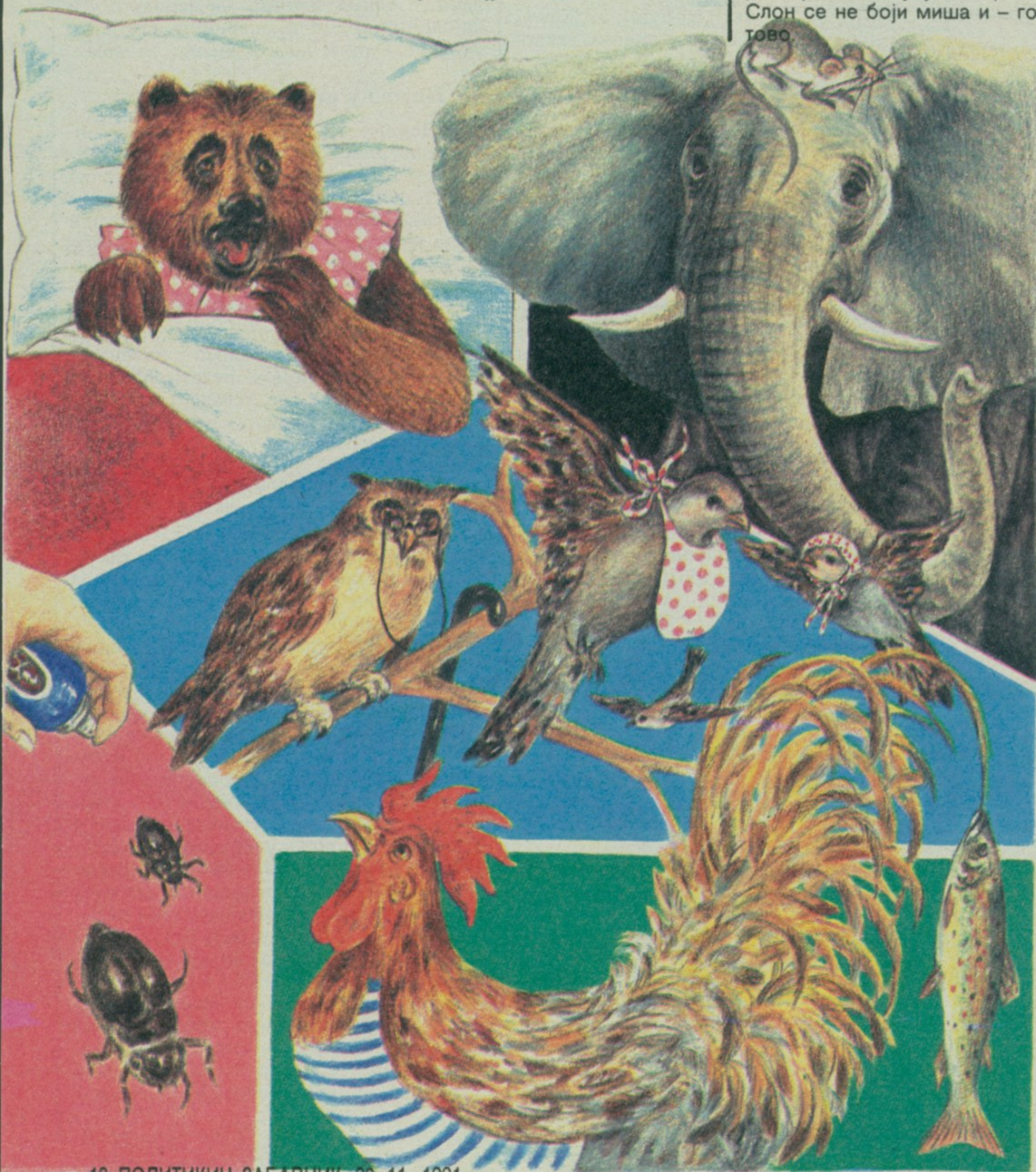
Птице дуго живе?

Дуго се веровало да неке врсте птица, као што су папагаји, орлови и лабудови, имају веома дуг век и да живе и по 300 година. За једног крагуја тврдило се да је живео 118 година. У веродостојност ових тврдњи тешко је поверовати из простог разлога што је тај крагуј живео много година пре него што су записи о њему настали.

Научници који се баве проучавањем дуговечности птица допуштају могућност да неке врсте дуже живе него што је то до сада утврђено, али указују и на многа претеривања. Сазнања до којих су дошли говоре да сове могу да живе 68, кондор 52, папагај 54, орао 55 и бели пеликан 51 годину. Чак и неке мање птице могу да живе прилично дуго: чворак, рецимо, 17, канаринка 22, енглески врабац 23 године.

Контрацепција за бубашвабе

Борба са кухињским и канцеларијским бубарусима и бубашвабама, које су се размилеле по свим крајевима света, и топлим и хладнијим, улази у нову фазу. Амерички стручњаци измислили су хидропен нарочито хемијско средство које спречава њихово размножавање реметећи хормоналну равнотежу у њиховом организму. При том је довољна сасвим мала количина да би се уништила могућност размножавања код буба оба пола. Довољно је једно једино прскање па да се популација бубашваба смањи за 95 одсто. Истина, учинак је видљив тек после неколико месеци јер ово средство не убија бубе већ чини да оне само изгубе способност размножавања. Хидропен има још једно предимство: не штоди другим живим бићима.

Илустрвала: Драгана Јовчић

ФЛАШ
ГОРДОН

НА ОБАЛАМА ЕЛЕКТРЕ

III ДЕО

ФЛАШ И ЊЕГОВА ДРУЖИНА
НАЛАЗЕ СЕ У ЗЕМЉИ ЕЛЕКТРИ
У ЧИЈИМ БУ РУДНИЦИМА
ДОБИТИ ДРАГОЦЕНИ РАДИЈУМ,
НЕОПХОДАН ЗА РАКЕТНО
ГОРИВО...

СТИГЛО
ЈЕ ЊЕГОВО
ВИСОЧАНС-
ТВО!
ОТВОРИ!

У ОДАЈИ ЗАШТИЋЕНОЈ
ОД ЗРАЧЕЊА, ЕКСПЕ-
ДИЦИЈА СЕ ПРИПРЕ-
МАЛА
ЗА
ПОХОД...

СРЕТНО,
ФЛА-
ШЕ!

Copyright 1942, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

ФЛАШ ЈЕ ПОМОГАО ДЕЈА
ДА ОБУЧЕ ОЛОВНИ ЗАШТИ-
ТНИ
СКАФАН-
ДЕР...

ПО ПРВИ ПУТ У ЖИ-
ВОТУ ПРИНЦЕЗИ НИ-
КО НИЈЕ ПОМОГАО,
ЈЕР СЕ ПРЕРУШИЛА
У ОБИЧНОГ ВОЗНИ-
КА...

БУДИ ПАЖЉИВА!
ТРОВАЊЕ РАДИЈУ-
МОМ ЈЕ СМР-
ТОНОС-
НО!

5-11

'АЈДЕ! ШТА ОКЛЕВА-
ТЕ? НАПРЕД!

5-12

БАНТО НИЈЕ МОГАО ДА САКРИЈЕ ДА НЕ ПОД-
НОСИ ФЛАША...

ТВОЈИ ЛУДИ
СУ ДОБРО
НАОРУ-
ЖАНИ?

ДА НИСУ,
РОБОВИ БИ
НАС ПОБИ-
ЛИ!

Copyright 1942, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

ПУКОВНИК БАНТО ЈЕ ОТВОРИО ВРАТА И ФЛАШ ЈЕ УГЛЕДАО ПРАВИ ПАКАО...

КО СУ ОВИ РАДНИЦИ?
РОБОВИ! ТО СУ ИЗДАЈИЦЕ И УБИЦЕ! МОГЛИ СУ ДА БИРАЈУ, РУДНИК ИЛИ СМРТ!

МОРА ДА ЈАКО ПАТЕ!
НЕ! ПРИВИКЛИ СУ СЕ НА ЗРАЧЕЊЕ! АЛИ КАД БИ ИЗАШЛИ ОДАВДЕ, БРЗО БИ УМРЛИ...

ЈЕДАН РОБ СЕ ОКРЕНУО ДА ПОГЛЕДА КО ЈЕ ДОШАО...

ФЛАШЕ! ПАЗИ! ПИГОР!

ДЕЈЛ ЈЕ У ПАНИЦИ ЗГРАБИЛА ФЛАША ЗА РУКУ, КАД ЈЕ ПИГОР НАСРНУО...

ПОКУПИТЕ ОВОГ МОМКА! БИЋЕ МУ ДОБРО КАД ДЕЈСТВО ЗРАКА ПРОЂЕ!

ОХ... УБИЛА САМ ЧОВЕКА...

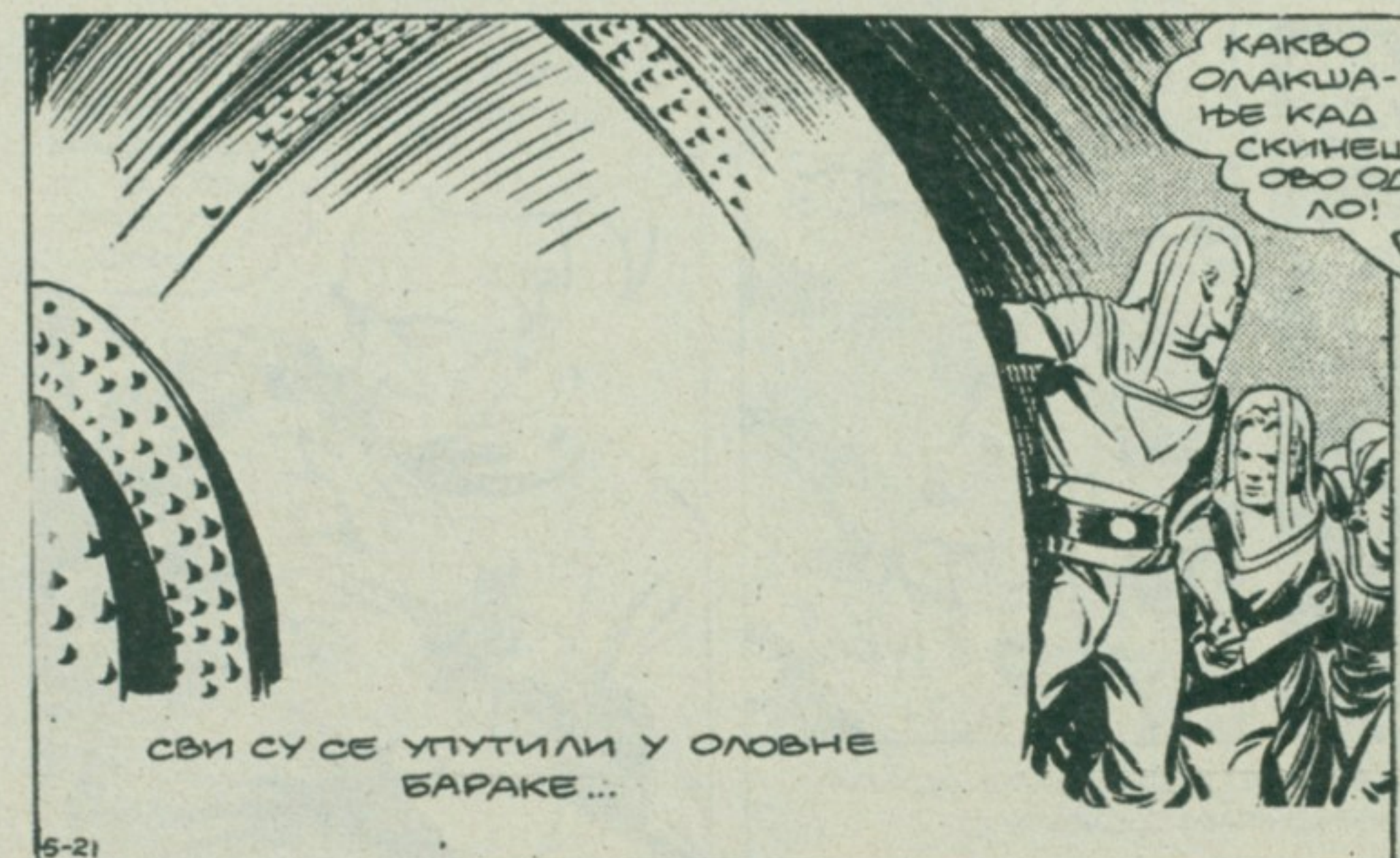
ЕВО ТИ, НИТКОВЕ!

ИЗВИНИ, НИСАМ НАМЕРНО...

НИШТА... КО ЈЕ ПУЦАО, ТИ ИЛИ БАНТО?

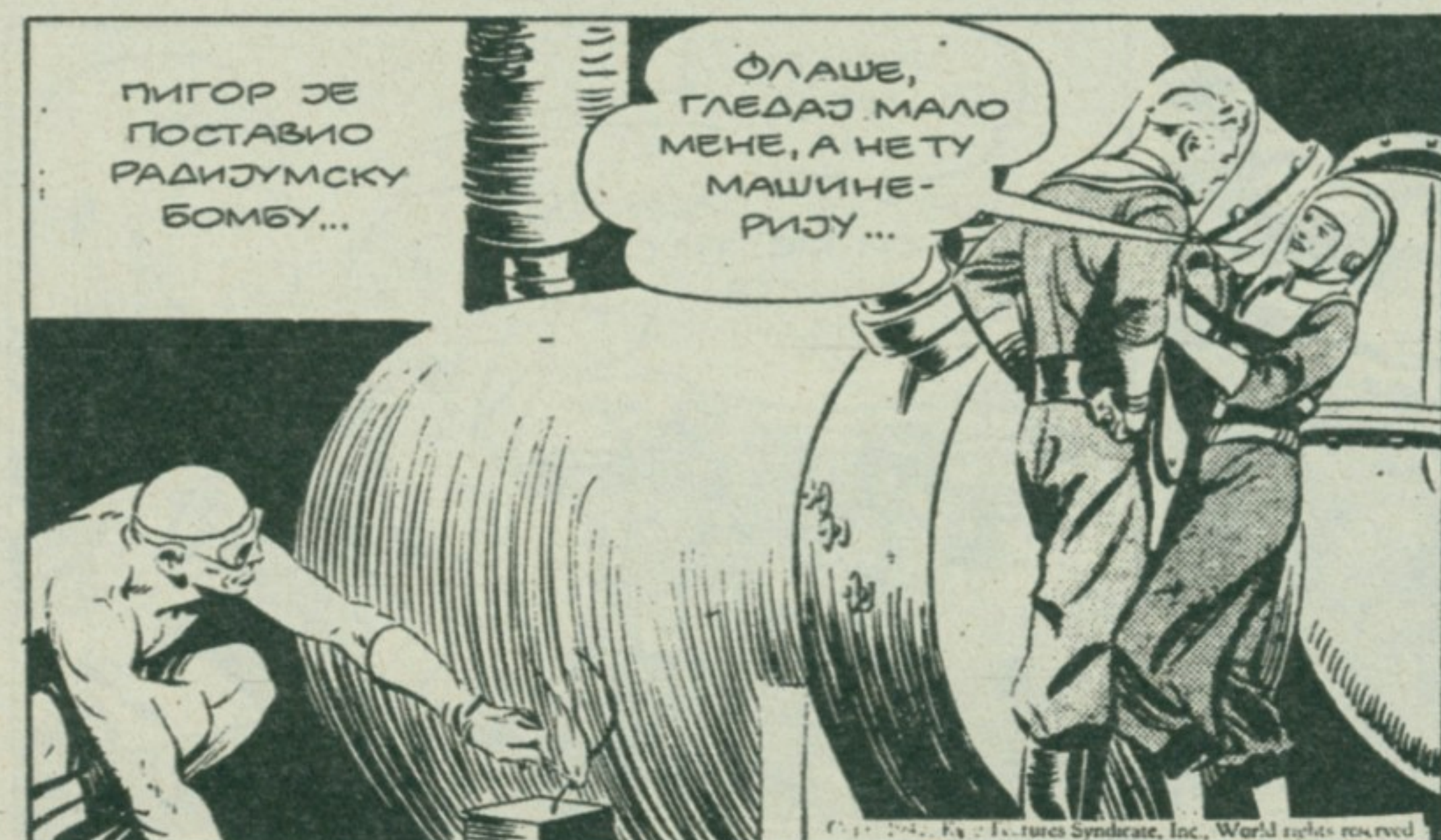

ФЛАШ ЈЕ ПОДИГАО ВОЗНИКА КОЈИ МУ ЈЕ СПАСАО ЖИВОТ...

У
ЗЕМЉИ
КЕДРОВА
И
ФОКА

НА КРАЈУ СИБИРСКОГ ПУТА

Сибир је чудесна земља, а Забајкаље његов најнеобичније део. Совјети, који су се први винули у космос назвали су Забајкаље орбитом Бајкала.

Бајкал, односно Бајкалско језеро и околина нису срце Сибира, али су оно што природа створи само на једном месту Земљине кугле и нигде више. А ако је Забајкаље орбита Бајкалског језера, онда је град Иркутск, удаљен око час вожње аутомобилом, орбитална станица.

Најдубље
на свету

На западној обали језера и данас постоји село Онгурен. На језику старих Бурјата који су тумарали Сибиром тражећи нова станишта Онгурен значи – крај пута. И заиста, Бурјати

су се зауставили на обали Бајкала верујући да је бесмислено да даље трагају за удобнијим местом.

Тешко је процењивати „удобност” Забајкаља јер је тај крај, пребогат рудом и шумом, одувек оскудевао у најважнијем – људима. Сада је друга прича, али путник намерник ретко наиђе.

Бајкалско језеро је највеће слатководно језеро Евроазије и најдубље на свету. Његова површина износи више од 30 хиљада квадратних километара, а измерена је дубина од 1.742 метра! Реком Анггаром отиче у Јенисеј. На обали језера подигнута је лимнолошка станица Академије наука СССР-а. Научници који су написали више научних радова о флори и фауни Бајкала тврде да је мање-више све што је настало у језеру изузетно па га сматрају највећом природном лабораторијом.

У Бајкалско језеро улива се 336 већих и мањих река. Израчунато је да би у случају да све оне нагло пресуше Бајкалско језеро наставило да отиче реком Анггаром још најмање 400 година! А ако би нека невидљива рука успела да све, ама баш све реке на свету, „привеже” за Бајкалско језеро, било би потребно пуних осам месеци да се, отичући преко њих вода у језеру спусти до самог дна!

Вода је питка на било ком делу обале – тамо нема жеђи. Не загађује је ни оближњи комбинат целулозе и папира, прави гигант, јер је језеро препуно микроорганизама који беспрекорно обављају улогу пречистача.

У било које доба године вода језера кристално је бистра. Овде снег и лед окивају природу и више од шест месеци, али је ледена кора на површини језера дебља од метра па оно

Бајкал је и
богатство, и
природна
лабораторија, и
збир
риплијевских
занимљивости,
али и предео
који је одувек
оскудевао у
најважнијем –
људима

зими служи као пут и за саобраћај и пешаке. И та кора је мало чудо природе – кроз њу се светлост прелама као кроз стакло. Задовољство је гледати кроз лед мноштво риба у води. Прави природни акваријум.

Бајкал је необичан и по померању тла. Земљотреси га често погађају. Августа 1959. године земља се жестоко тресла, али је површина

Бајкалског језера била савршено мирна! Научници су обавили мерења и утврдили да се приликом земљотреса дно језера спустило за читавих осам метара.

Било куда – тајга свуда

У Бајкалу живе и – фоке. Откуд морске животиње у слатководном језеру? Археолози тврде да је „некадашњи становник Бајкала гајио фоке”.

Претпоставка необична, природни феномен изузетан. Било како било, данас у водама Бајкалског језера живи око 60 хиљада фока!

У Сибиру шуму називају тајга. Реч је монголског или бурјатског порекла и означава тешко проходну шуму. Шуме покривају две трећине Сибира, у Забајкаљу је има највише.

Најцењеније дрво бајкалских шума је кедар. Стари становници Сибира ценили су га и секли само у ретким

приликама. Дрво је сељачким породицама доносило више од половине новца потребног за живот. Кад се кедров плод стави у посуду и прелије кључалом водом, добије се млеко. Од кедровог ораха цеди се изврсно уље. Колибе начињене од кедровог стабла, које издржава све ђуди времена, праве су „вечне избе”.

Око 37 милиона хектара кедрових шума покрива Алтај, Сајан и Бајкал. Читаво море стабала.

Река Ангара је пловна. Зимом отиче из Бајкалског језера као да се откида од леда.

У оближњем Иркутску за време јаким мразева могу да се виде медведи који догегају из тајге у центар града, промувају се улицама и врате назад. Саобраћај за тренутак застане, а онда опет све тече по старом.

Миленко Тодоровић

Зашто само на киосцима?

**„БЕОГРАД КОГА ВИШЕ НЕМА“ МОЖЕТЕ ДА НАБАВИТЕ
- ЗА САМО 100 ДИНАРА!
- ПУТЕМ НАРУЧБЕНИЦЕ КОЈУ ОБЈАВЉУЈЕМО**

МИЛЕНКО ТОДОРОВИЋ

БЕОГРАД КОГА ВИШЕ НЕМА

ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

У мноштву прича на 128 страница, са више од стотину фотографија и око хиљаду података, „БЕОГРАД КОГА ВИШЕ НЕМА“ – најновије издање „Политикиног Забавника“ враћа читаоце у прошлост града

И данас се препричава:

- да је код „Лондона“ било поље и шевар где су Београђани ишли у лов на дивље патке
- да се Бранкова улица називала Господска, Моше Пијаде – Коларска или Вука Караџића – Полицајна

- да се приликом увођења прве градске аутобуске линије 1925. године свет окупљао као на ћабу

- да се жена злогласног београдског дахије Аганлије преудала за истакнуту личност Првог српског устанка „БЕОГРАД КОГА ВИШЕ НЕМА“ ЈЕ И ЈЕДНА ВРСТА МАЛЕ ЕНЦИКЛОПЕДИЈЕ О ПРОХУЈАЛОМ ВРЕМЕНУ

Наручбеницу исеците и пошаљите на адресу: „Политикин Забавник“, 11000 Београд, Македонска 29/XIV. Публикацију ћете добити поштом на кућну адресу.

НАРУЧИТЕ ПОУЗЕЋЕМ!

НАРУЧБЕНИЦА

Наручујем ПОУЗЕЋЕМ „БЕОГРАД КОГА ВИШЕ НЕМА“ по цени од 100 динара

Име и презиме _____

Улица и број _____

Поштански број и место _____

Телефон _____

Наручбеницу слати на адресу: НИП „Политика“, „Политикин Забавник“, 11000 Београд, Македонска 29.

✉ Драги Забавниче,
Напиши ми биографију групе
„Ramones” и које су албуме објавили?

Софија из Београда

Започели су као трио 1974. године у саставу Џој Рамон бубњеви, Ди Ди Рамон бас и Џони Рамон гитара. Четири месеца касније њихов менаџер Томи постао је бубњар и Џој је преузео улогу певача. Били су родоначелници новоталасног покрета у Њујорку, а матично место био им је чувени CBGB клуб. За све ове године постигли су завидан успех, а прошле јесени гостовали су и у Југославији. Албуми: „Ramones” (1976), „Leave Home” (1977), „Rocket To Russia” (1977), „Road To Ruin” (1978), „It's Alive” (1979), „End Of The Centry” (1980), „Pleasant Dreams” (1981), „Subterranean Jungle” (1983), „Too Tough To Die” (1985), „Animal Boy” (1986), „Brain Drain” (1989).

✉ Драги Забавниче,
Волео бих да објавите дискографију групе „Бијело дугме”, на којој плочи је песма „Да сам пекар” и да ли су имали још неког певача сем Жељка Бебека, Тифе и Алена Исламовића?

(без потписа)

Дискографија: „Кад бих био бијело дугме” (1974), „Шта би дао да си на мом мјесту” (1975), „Ето! Баш хоћу” (1976), „Концерт код Хајдучке чесме” (1977), „Битанга и принцеза” (1979), „Доживјети стоту” (1980), „5. април 1981” (1981), „Сингл плоче (1974–1975)” (1982), „Сингл плоче (1976–1980)” (1982), „Успаванка за Радмилу М.” (1983), „... А милиција тренира строгоћу и друге пјесмице за дјецу” Ратомир Боршић Рача и Бијело дугме (1983), „Велике рок баладе – Сањао сам ноћас да те немам” (1984), „Бијело дугме” (1983), „Пљуни и запевај моја Југославијо” (1986), „Мрамор, камен и жељезо” (дупли живи 1987), „Ћирибирибе-ла” (1988). Песма „Да сам пекар” објављена је на синглу 1974. године, а налази се и на компилацији „Сингл плоче” (1974–1975). Осим три наведена певача других није било, а ко је следећи – не знамо. Вероватно ни Горан Бреговић.

МУЗИЧКА ПОШТА

✉ Здравом!
Неко каже да је М. С. Hammer издао више плоча а неко каже само једну „Please Hammer Don't em”. Ја сам Андријана Обрадовић и мислим да је издао само једну плочу. Да ли сам у праву?

Ниси. Претходни албум, уједно и Хамеров деби, зове се „Feel My Lower” а та плоча, са четири нове песме, појавила се и под називом „Let's Get It Started”.

✉ Ђао најбољи,
Волела бих да знам да ли код нас може да се нађе плоча „Donnie Wahlberg and Soiko”?

Јоје из Црвенке

Колико ми знамо, та плоча се код нас није појавила. Могуће је да је у свом каталогу има нека приватна продавница плоча.

✉ Поштована редакцијо,
Повод мог јављања је следећи: у броју 2068 објавили сте песму „Give peace a Chance” и ту су вам се поткрале две, по мени, крупне грешке. Прва: у потпису текста стоји – Џон Ленон и Пол Маккартни, што апсолутно није тачно. Песма потиче из 1969. и први је хит сингл „Plastic Ono Banda”, групе коју је Џон покренуо истовремено са „Битлсима”. Песма је настала у некој хотелској соби у Торонту и постала је легендарна химна умируће хипи генерације. Ако знамо (или не знамо?), те 1969. Ленон и Маккартни покренули су парницу око ауторских права и на чувеном „White” албуму само две-три песме су настале као последица њихове сарадње. Јасно је да они никада нису могли заједно написати ову песму. Пол у својим песмама никад није нагињао политици, док је то Џон почео још 1968. са песмама „Revolution 1” и „Revolution 9”.

Друга грешка: превод текста је у реду, али очи ми бode оно „New Kids на MTV”. Морали сте да оградите оригинални текст од оног који певају данашњи рокери. Тачније, то о Кидсима Џон није могао да их предвиди пре 22 године. Уз другарски поздрав да ми будете још бољи воли вас

Адмир Тутић из Зворника

Са „Битлсима” ствари никада нису најјасније. Различити извори нуде контрадикторне податке, а ми смо се држали најпоузданијих. Наиме, на омотима плоча као аутори песме „Give Peace A Chance” потписани су Ленон и Маккартни, а песма је снимљена у соби 1742 хотела „La Reine” у Монреалу. Ми смо превели нови текст песме коју су обрадили данашњи рокери и написали смо да су аутори текста различити музичари. У сваком случају, твоје су примедбе биле корисне, а сматрали смо да је јасно да је реч о новом тексту, чим се спомињу „New Kids On The Block”. Хвала ти на саветима.

Ако одело не чини човека, за ову мачку то никако не важи: даме имају обавезну белу тоалету са кокетним пегама на ушима и слепоочници, очи у тону са „бундом” и, наравно, реп у облику пуфне

вијен укруг, али на многим јапанским бакорезима из 17. века виде се јасно маце са малим округлим задњим делом које у средини као украс, имају „жбун” од крзна, чвршћи него код зеца, што изгледа невероватно и врло симпатично.

Само две у целој Француској

У Европи је бобтејл и данас права реткост, толико их је мало да се за сваког зна цела биографија. Тренутно у читавој Француској постоје само две женке: Сириkit која је стигла право са улица Бангкока где су је хранили калуђери храма Лежећег Буде, док Суши, као права холивудска звезда, долази из једног чувеног америчког узгајалишта у близини Лос Анђелеса.

Од свих западњака Американци су први пали на бобтејла и почели да се баве његовим селекционисањем: учиниле су то две Американке, из Пенсилваније и Мериленда, које су се пре четрдесетак година заинтересовале за јапанску мачку са репом у облику кризантеме. Џуди Крафорд дошла је у Јапан после

МАЧКА КОЈА ЈЕ ИЗГУБИЛА РЕП

МИ-КЕ
ПОСТАЈЕ
ЗВЕЗДА

Другог светског рата и током двадесет година боравка у Земљи Излазећег Сунца имала прилике да боље упозна ми-ке мачке, назване тако на јапанском због уобичајене шаре, као и узгајање ове расе. Шара ми-ке (или „калико” у САД) резервисана је искључиво за женке: на беспрекорно белом крзну оне имају црне или риђе, ретко посејане мрље, најчешће на глави и – репу.

Кад се вратила у САД и њено се узгајалиште развило, Џуди Крафорд је стекла следбенике. Управо у то време, 1967, Елизабет Фирет из Мериленда упознала је првог бобтејла, тиграстог рићег мачора, кога је неко довео на стан и храну код једног одгајивача и ту заборавио. Била је очарана. Тек касније ће од Бес Хигучи, стручњака при CFA (Cat fanciers association), Удружење љубитеља мачака, сазнала да се многе јапанске мачке рађају са овом карактеристиком. Годину дана касније Хигучи је спојила власнике два прва америчка бобтејла. Сусрет се одиграо на аеродрому где је г-ђа Фирет дочекала мачку г-ђе Џуди, грациозну „Мадам Батрља” са ми-ке шаром. Из ове везе са гордим Ричардом, жуто-белих пруга, окотило се пет прелепих маћића са репићима у облику пом-

У галерији азијских мачака бар су се две расе одликовале кратким репом. Све до почетка 20. века чувена краљевска сијамска мачка свилене длаке, главе округле као јабука, већином је имала природно кус реп. Сто година касније, после селективног одгоја и многих распра-

ва, усавршена сијамка сачувала је дугачак реп који целу њену појаву чини још отменијом. Друга врста, названа бобтејл, задржала је свој репић у облику – пуфне!

Ова необична мачка позната је у Јапану већ вековима. То, наравно, не значи да су све јапанске мачке имале кратак реп са-

Суши је шампион Европе и то се види. Зачућен поглед, реп савршено савијен укруг, права краљица: раскошна, нежна, друштвена и, кажу,

Боја очију јапанског бобтејла увек је у тону с крзном. Чак могу да буду и различите боје

пона који ће постати оснивачи америчке лозе бобтејла.

FIF их признала тек 1990.

Јер, када се укресте бобтејл и бобтејл, у сто одсто случајева рађају се бобтејли. Реп савијен укруг преноси се с генерације на генерацију, више или мање савршен, али обавезно кратак. CFA, највеће удружење љубитеља мачака Америке, први пут је прихватило да се бобтејл такмичи на Шампионату САД 1976. Али, још од 1971. радило се пуном паром на његовом стандарду. И други озбиљни одгајивачи – јер то је врло уносан бизнис – прионули су да развију ову расу са кусим репом.

Данас бобтејла признају сва велика америчка и канадска удружења, док је FIF, Интернационална федерација мачака Европе, која се дуго оглушивала о ми-ке мачке, то учинила тек прошле године. Међутим, ова раса се и данас ретко може видети на Старом континенту, чак ни на највећим изложбама. Бобтејли се и даље увозе из Америке. Цена једног вакцинисаног мачета од два месеца износи 16.000 динара. САД је на цени као извозник јер је у ову земљу увезен велики број аутентичних примерака из Јапана, а онда је све већи број одгајивача, у борби за тржиште, успео да побољша расу и ојача ово мачје племе, те добије отпорније потомство. Одабирање се вршило искључиво са примерцима који су савршено одговарали стандарду, без икаквог мешања са стране.

Љубавна прича бр. 2

И о две француске бобтејл мачке зна се свака појединост. Између оне праве, уличне, и оне усавршене стрпљивим радом одгајивача лако се уочавају разлике. Тајланђанка Сириkit коју је 1980. донела Елен Шоазнар, председница Клуба љубитеља мачака Француске, има савршену ћуницу уместо репа, можда нешто чвршћу него што стандард захтева, али зато Суши, ситна а чврста, савршено одговара стандарду. Њено снежнобело крзно има тачну ми-ке шару: неколико кокетних мрља на уху

и слепоочници, као нека љупко накривљена токица, и реп у облику украсне пуфне.

Њени власници, брачни пар Примо, иначе одгајивачи персијске чинчиле, учествовали су у новембру 1988. у Калифорнији на једној изложби TICA, другог великог удружења љубитеља мачака САД. Суседи са штанда до њиховог показали су им бобтејла и Примови су били очарани његовим необичним изгледом, посебно репом као у зеца. Вратили су се у Француску са малом Суши, прекрасном ми-ке мацом која је угледала свет у једној долини у близини Лос Анђелеса, у чувеној одгајивачници Барбаре Розалес. Данас је Суши шампионка Европе и права лепотица, вешта у позирању пред фото-репортерима: увек важно истури задњи део рефлекторима тако да сви могу да се диве њеном малом увијеном репу. Кажу да савијен достиже 5-12 центиметара. Али, како га измерити? „Ми се никад нисмо усуђивали да га развијемо” – кажу власници европске примадоне. „Суши то не би дозволила, а ми се бојимо да га при том не сломимо.”

Немају сви бобтејли потпуно исте репове, али идеалним се сматрају управо такви, увијени у облику кризантеме.

Мишићави спортиста

Бобтејл није тако грацилан и витак као данашња сијамка. Ситан је и врло елегантан, али при том има дугачке мишиће правога спортисте, на високим пропорционалним ногама од којих су задње дуже од предњих. И зато, кад бобтејл скаче, у еластичним скоковима, личи на мини кенгура: задње ноге му се спуштају прве, па онда предње. Права гимнастика којом бобтејл, можда, надокнађује то што не може да балансира репом као остале „нормалне мачке”.

Кратко крзно уопште му не квари линију. Припијена уз тело, мекана и свиленаста, њихова се длака скоро уопште не лиња, па је не треба ни четкати што је врло практично.

Енок и Енокида имају по три месеца и овде их видите како играју „труле кобиле” са сланим шеширом. Мужјаци обично имају риђе тиграсто крзно или са шаром мермера, помешано са белим, а за женке бобтејла резервисана је ми-ке шара

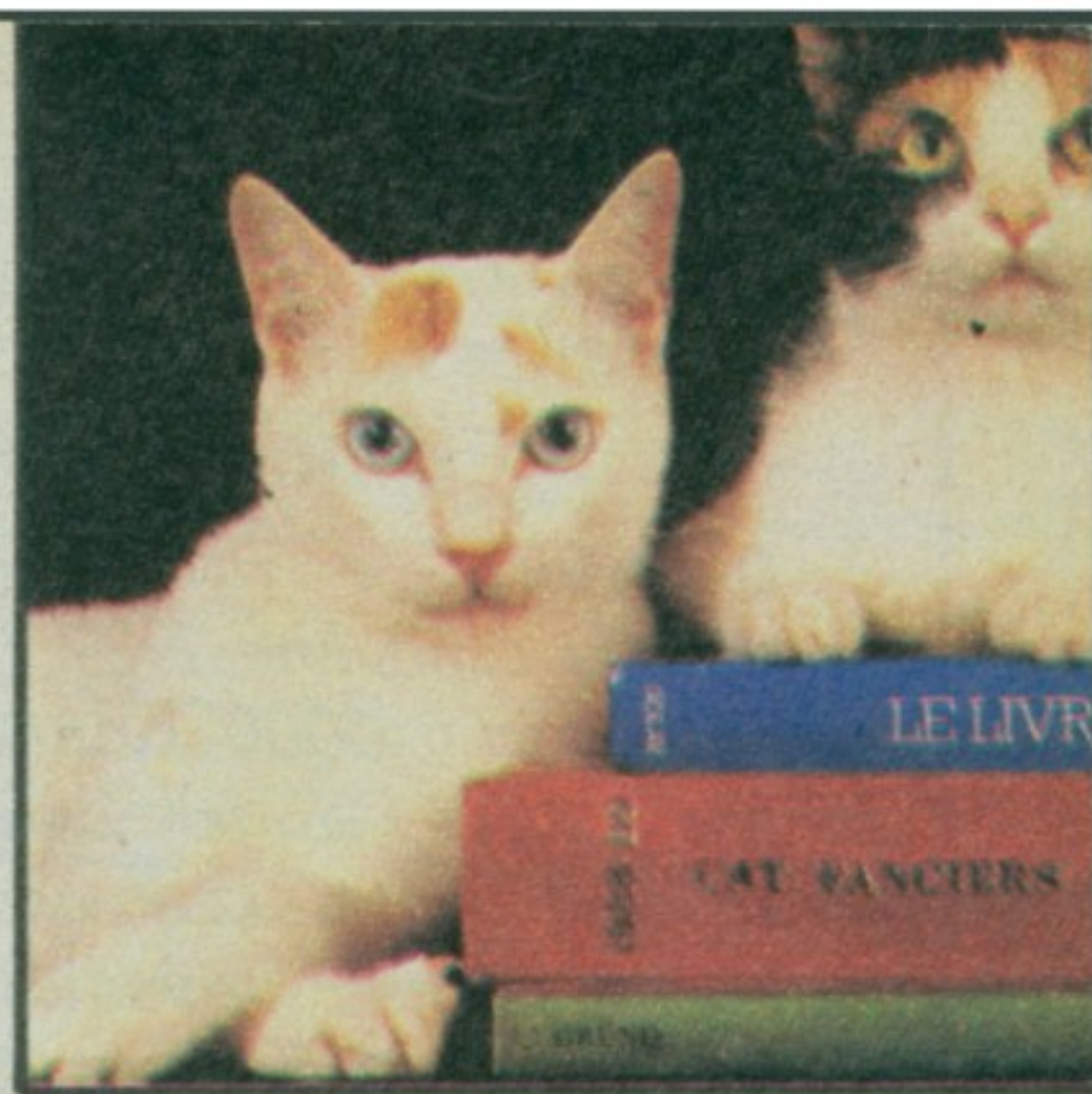

Ива више варијетета у тону и шари, не рачунајући женке које обавезно имају „колико ми-ке” шару или су ситно шарене, у мустри званој „крљушт”. Мужјаци, нешто крупнији од женке, једнобојни су или у две боје, са тиграстом или шаром „мармор”.

Лице им је помало „азијатско”, троугласто, са високим јагодицама и лепим носем средње дужине, очи бадемасте, изражајне, док су им уши, прилично велике и усправне, врло покретне и на најмањи шум. Боја очију обавезно се слаже с крзном. Чак могу да имају и два потпуно различита ока, али увек тако да се слажу с крзном околу (једно златножута, друго плаво!)

Сви су бобтејли врло живахни: кад не спавају, стално су у покрету, скачу, врте се, играју. То је врло немирна мачка. Зато мачиће не треба испуштати из вида јер их све привлачи и због свега и свачега могу да скоче увис као лоптица-скочица. Енок и Енокида имају тек три месеца и живе у кући породице Алтермат у Швајцарској, земљи која има два значајна узгајалишта са расплодним мужјацима из добре америчке лозе. И у Белгији се доста интересују за бобтејла, док их у осталим европским земљама готово и нема.

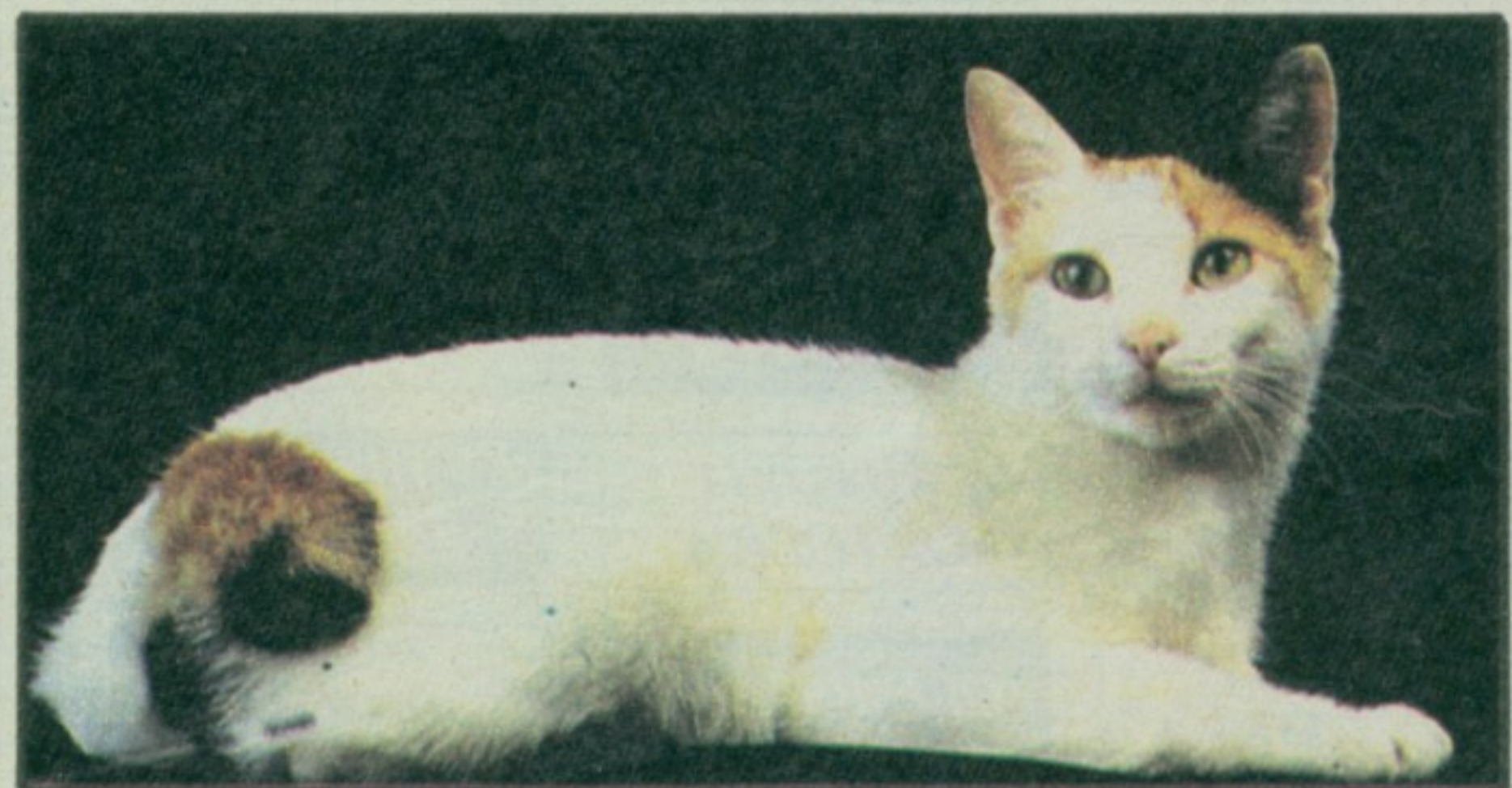
Ми-ке мачке су изванредне мајке. Број младунаца варира од 3-6, бебе су чврсте, снажне и

Наслоњене на своју омиљену литературу Јасон и Комокаи показују своја љупка троугласта лица са прекрасним бадемастим очима

одмах почињу прождрљиво да сисају. Мачка се о њима брине с невиђеном нежношћу, и пази на ред кад крену на своја прва истраживања околине. То се дешава кад напуне три недеље. Тада цело легло, са репићима – пуфнама почиње да се гура да изађе из корпе и крене у свет. Власници морају да буду врло пажљиви и ходају на врховима прстију да их не би згазили. Али, то им не пада тешко јер са бобтејлом у сваку кућу уће и парче весела. Без репа.

Припремила В. Милићев

Реп бобтејла је заиста зачуђујући. Суши има прекрасан, прво подигнут као у зеца, а онда увијен у – кризантему

BEOSOFT – COMMODORE 64/128

igrice za kompjuter

BEOSOFT je firma za prodaju programa za Commodore osnovana 1989. Do sada nam je poverenje poklonilo preko 6000 članova iz cele Jugoslavije. Za kvalitetnu uslugu i fer odnos prema kupcima 1991. godine smo po anketi časopisa Svet Kompjutera proglašeni za najbolje prodavce programa. Posedujemo preko 3000 programa. Ovo je deo iz naše ponude. Postanite i Vi naš član!

CRTANI FILM

AUTO-MOTO
TRKE

POČETNIČKI

AKCIONI

FILMSKI
HITOV

PUČAČKI

SVEMIRSKI

RATNI

SPORTSKI

DETEKTIVSKI

BORILAČKI

IGRE SA
TOP-LISTA

NINDE

LUNA PARK

NAJBOLJE
IGRE ZA C-64

FUDBAL

IGRE NA
SNEGU

KOŠARKA

ŽIVOTINJSKO
CARSTVO

IGRE BEZ
GRANICA

NAJBOLJE
IGRE 1989

NAJBOLJE
IGRE 1990

NAJBOLJE
IGRE 1991

WESTERN

AVANTURISTIČKI

HITOV
OKTOBRA

HITOV
NOVEMBRA

HITOV
DECEMBRA

OLIMPIJADA

ENGLESKI
FRANCUSKI
NEMAČKI

NOVOGODIŠNJI
PAKET

SPECIJALNA
PONUDA

NOVOGODIŠNJI
PAKET

IZABERITE 4 KOMPLETA I DOBIĆETE JOŠ 4 BESPLATNO
(OKO 300 RAZLIČITIH IGRICA)

Svaka kasetna sadrži uputstvo na našem jeziku. Garancija za sve naše usluge je godinu dana. Cena jednog kompleta iznosi 200 dinara. PTT troškove snosi kupac. Pošiljku dobijate za 3-4 dana i plaćate je poštaru.

NARUDŽBENICA

DA, ovim neopozivo naručujem sledeće komplete:

ime i prezime

место и поштански број

улица и број

потпис

BEOSOFT, P. FAH 25 11050 Beograd 22

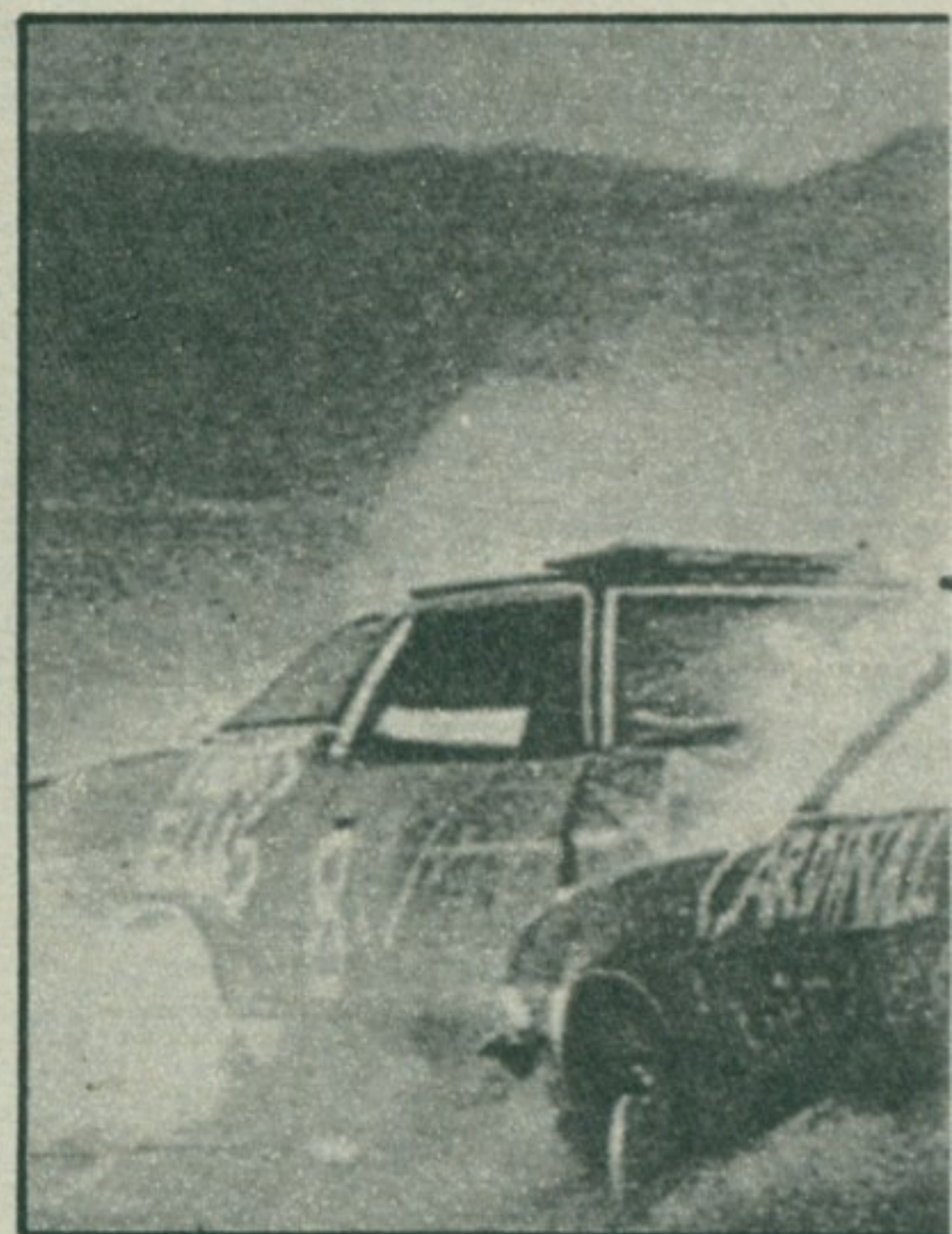
011-421-355

Radno vreme: od 08 do 21h svakog dana i nedeljom i praznicima

ИЗАЗОВ СМРТИ

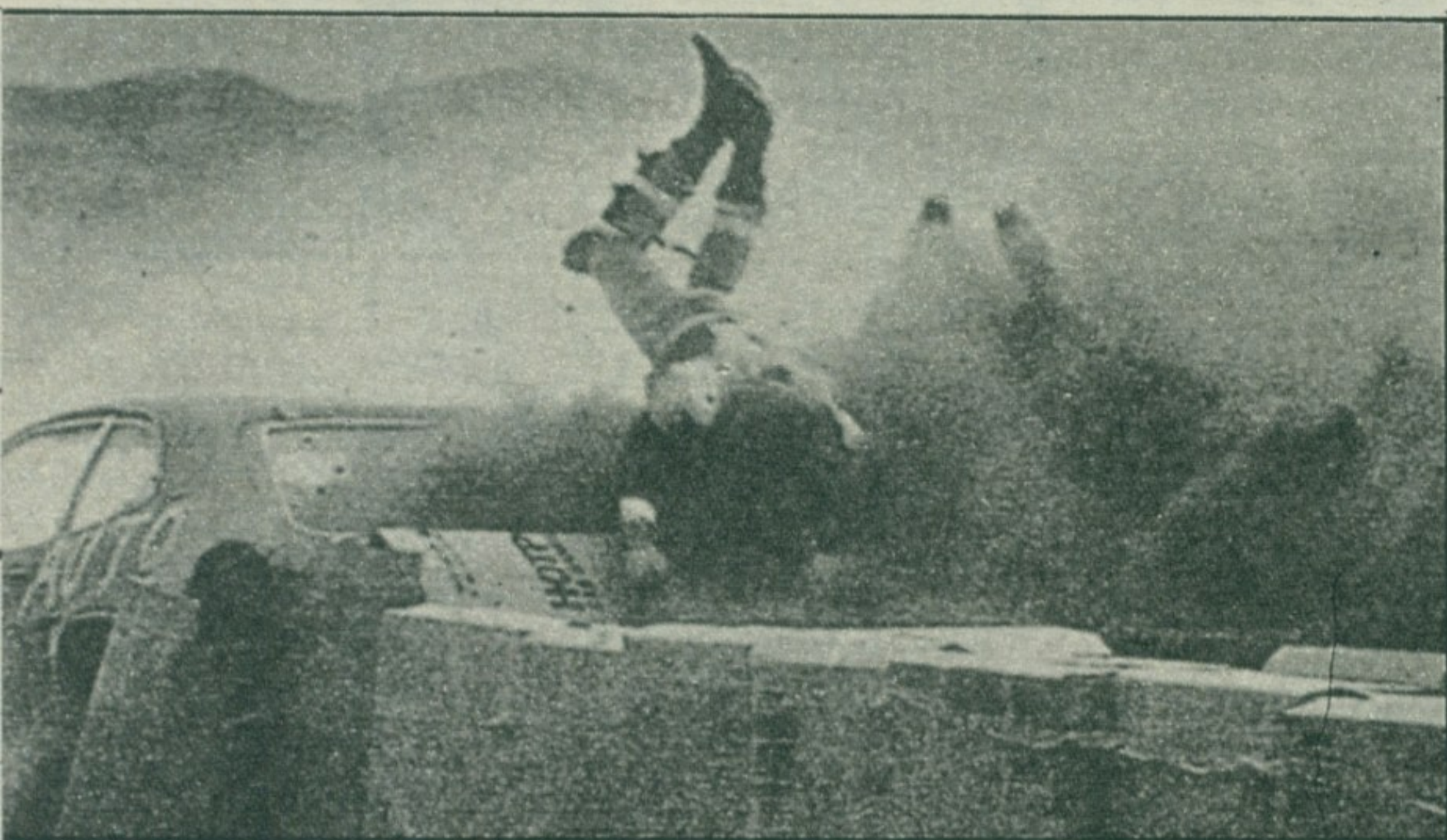
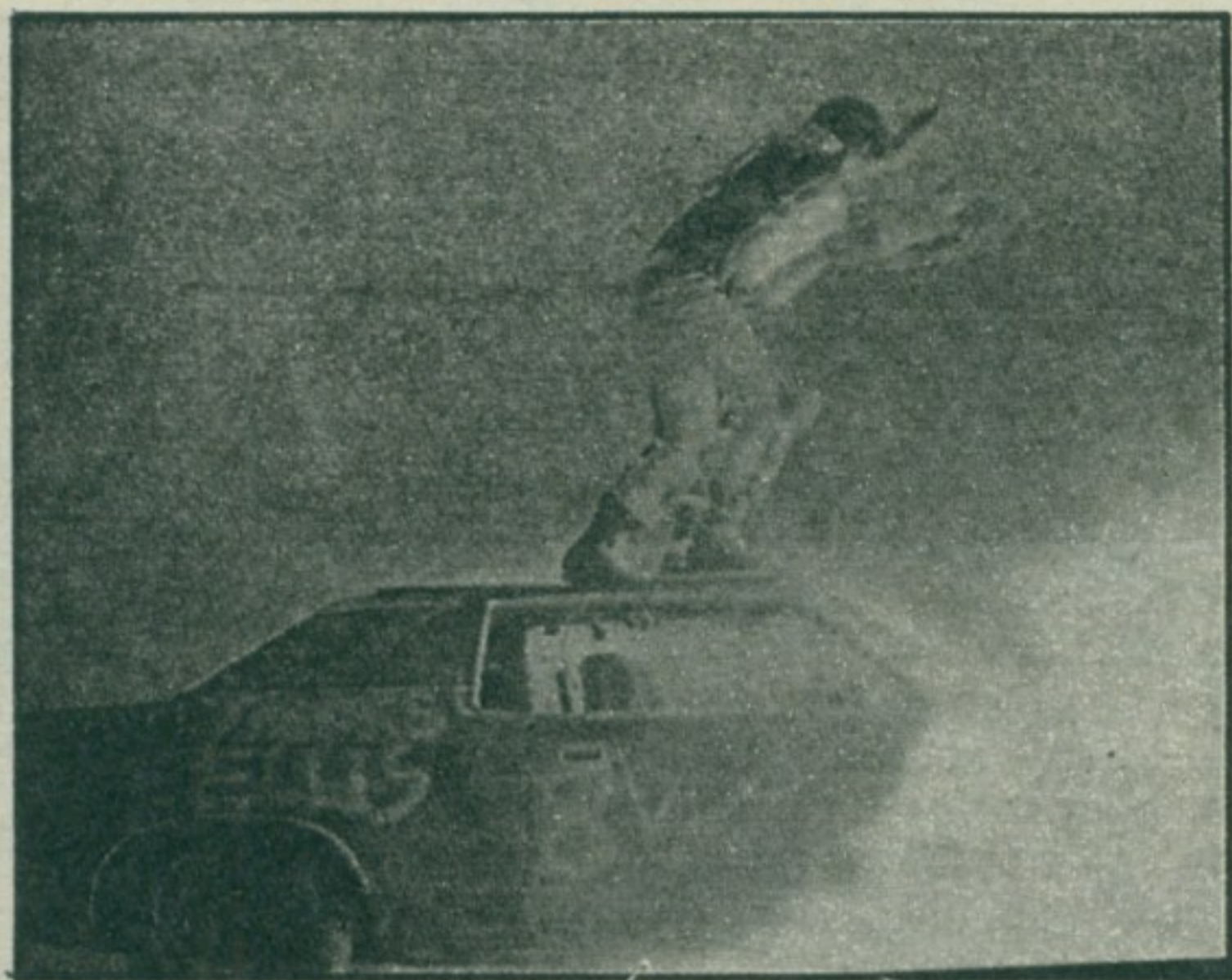
Каскадери Шон Вулф и Гери Пејд ризиковали су да буду живи спржени да би извели овај застрашујући подвиг. Најпре су јурили калифорнијском пустињом Мохава одржавајући се успешно на крову аутомобила док је један од њих управљао воланом помоћу штапа кроз отвор на крову. Њихов аутомобил ударио је право у два паркирана аутомобила у којима се налазила бензинска „бомба“. Одјекнула је експлозија, удар их је одбацио увис. Летели су преко паркираних аутомобила док је испод њих беснела ватра. Настојећи да остану изнад пламена, ови храбри момци спустили су се на платформу иза запаљених аутомобила. Касније су прославили свој успех.

РЕРНА ЗА ОТРОВЕ

Нов начин одлагања опасних и отровних отпадака изумео је француски инжењер Рене Танари из Комисије за атомску енергију. Његова направа је скромних димензија тако да, по потреби, може да се преноси с места на место. Нуклеарни отпад,

затим онај који избацује хемијска и петрохемијска индустрија као и сви остали опасни загађивачи, захваљујући Танаријевом проналаску постају безбедни. До сада је овакав отпад изолован углавном на тај начин што је обавијан стаклом и тако „затворен“ одлаган без неких посебних предострожности.

Међутим, невоља је у томе што истопљено стакло (на преко 900°C) загрева штетну материју и она тако испушта отровне гасове. Инжењер Танари решио је овај недостатак тако што отпадне материје, уместо да их „облачи“ у стакло, убризгава у стакласту масу. Тај процес одвија се у некој врсти такозване магматске рерне. Пре него што се помешају са стаклом, отпадне материје се излажу притиску и сабијању. На овај начин смањује се њихова запремина и до 80 пута: 8m³ (8 хиљада литара) отрова може да се неутралише са само 100 литара стакла.

Иако је Танари своју рерну првобитно направио искључиво за нуклеарни отпад, она се убрзо показала погодном и веома исплативом за одлагање пластике, гуме, бо-

ја или нуспроизвода индустрије папира. Неки од тих отпадака, „претворени“ у стакло, могу да се користе и као грађевински материјал или, уместо соли, за посипање путева у време клизавице.

ПЕСАК - УБИЦА НАДИРЕ

Пешчане дине и пешчане олује могле би да прогутају путеве, плантаже, аеродроме, па чак и читава села у ратом опустошеном Кувајту, јужном Ираку и североисточној Саудијској Арабији.

Подизање многобројних бункера и других војних објеката, као и савезничко и ирачко бомбардовање током Заливског рата, оставили су за собом хиљаде кратера у пустињи. На тај начин уклоњен је природни „пустињски штит“, ситно камење и шљунак који прекривају песак. Нестанак „штит“ довео је до убрзаног стварања пешчаних дина чија висина, под налетима ветра који дува готово без престанка, износи и по шездесет метара.

Стање је и пре ратних пустошења било забрињавајуће,

објашњава геолог Фарук Ел-Баз, директор бостонског Универзитетског центра за сателитска осматрања. Испитивања која се од почетка седамдесетих година врше у Египту и Кувајту показују, наиме, да пешчане дине „гу-

престаје да се гомила. Пешчане олује нису снежне мећаве. Из песка нема ископавања – каже Ел-Баз.

Године 1977. египатска влада била је принуђена да мештанима два села која је прогутао песак изгради нова

тају“ дневно по 30 центиметара површине ових земаља. Како тренутно ствари стоје, песак би у догледној будућности могао да прогута и неки град.

– Људи су принуђени да напуштају своје домове пред надирањем песка који не

насеља на другим местима. Фарук Ел-Баз предлаже да се кратери у пустињи попуне песком како би се спречило стварање циновских дина. Или то, или ће један број села и градова у Кувајту, Ираку и Саудијској Арабији заувек нестати са лица Земље.

Илустровао: Зоран Петканић – Петко

ФАНТАСТИКА

Џон Дејвид Сидли

Уређује
др Зоран Живковић

ПРЕВОДИЛАЦ

Ја бити преводица. Ја ради на Универзитет где моја специјална струка је Не Више Коришћени Енглески. То за мене добар посао, јер ја још немам муж и још увек довољно млада за рад многи часови на дан.

Један од многи моји послови тамо јесте када мени лекари и правници донети старе документе. Ја њима имам показати шта многе Не Више Коришћене речи значе.

Једног дана они мени донети ово:

Продужење живота (Овлашћење бр. 298-42-1903 (Рев. '90)... Ја, **Марк Валери, стар 38 година, при чистој свести, овим поверавам моје живо тело медицинским представницима горе поменутих Сједињених Држава са сврхом да буде стављено у стање одложеног оживљавања све док не дође такво време када ће они или њихови службеници оценити да се моје телесне функције могу ревитализовати, или док не дође такво време да се мој одложени живот нађе у опасности...**

Ја казати лекарима и правницима да овај документ бити исправан и да немаш опасности од судска тужба коју поднети породица госп. Марка Валерија (колико уопште бити живи неки чланови од породица) у случају да се госп. Валери пробудиш мртав.

Госп. Валери беше имаше болест рак када отићи у одложено оживљавање

уместо умрети. Ми већ пре давно време постати јачи од болест рака и сада госп. Валери моћи бити ревитализован и њему буде боље.

Ја имам узбуђење, зато што ако постојати ико с ким ја желиш разговарати онда то бити госп. Валери. Јер, он моћи помогне мени са мој нови пројект на Универзитет

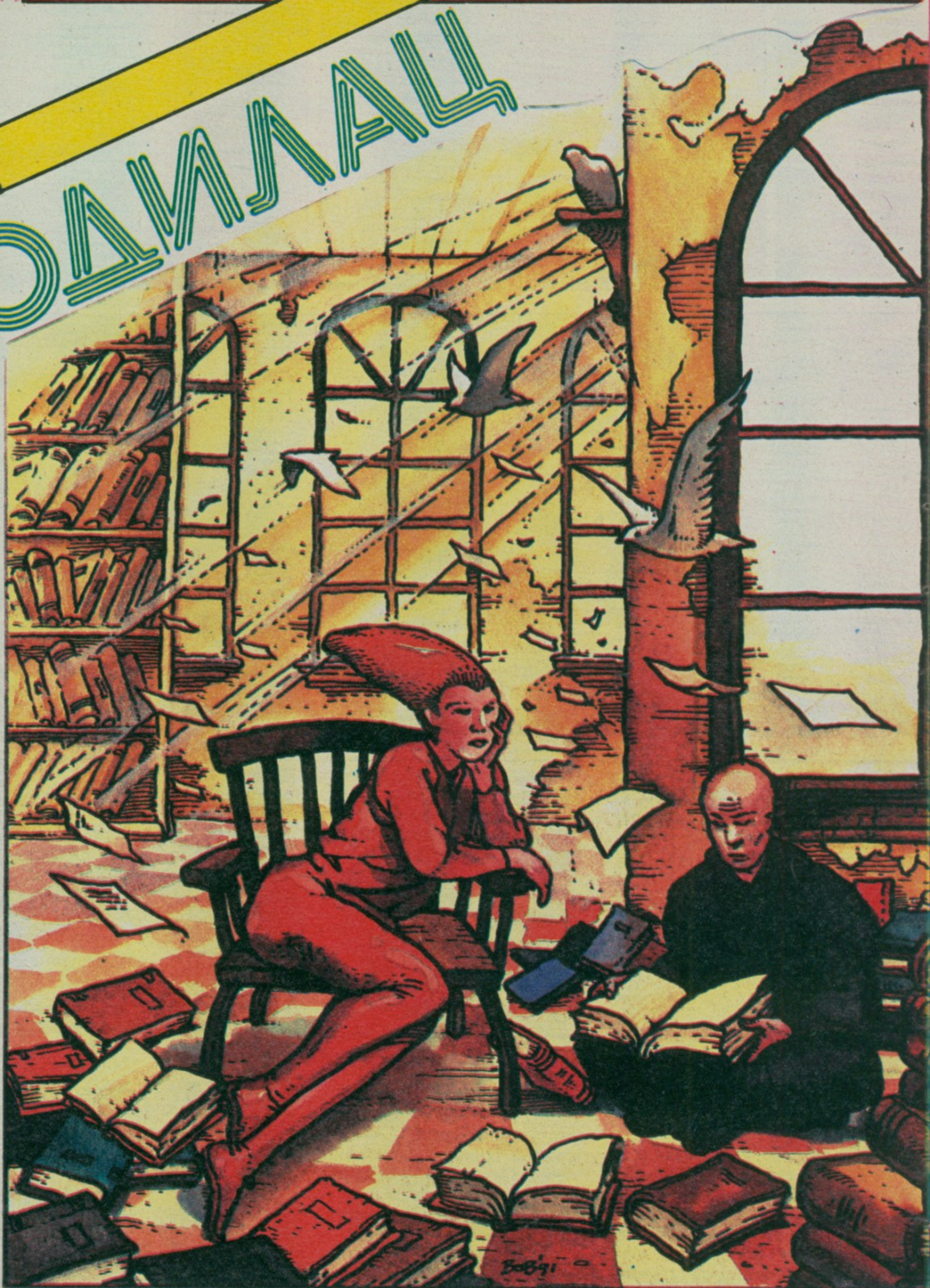
— преводити за екран велике књиге од њега и других раније.

Многи оживљени људи не волети читање старих књига. Они волети само гледање екрана. Госп. Валери може помоћи мени. Ја њега одвести у зграду са књигама где више не ићи многи људи и он можеш помоћи мени.

Не проћи многе недеље

пре него што ја дозвољена разговор са госп. Валеријем. Лекари држати њега у болници као и све друге оживљене. Неки постану луди. Неки умру.

Госп. Валери је постао боље. Он сада снажан са своје тело. Они дозволити мени разговор са њим, у нади ми моћи заједно боље познавати књиге и зато што

неки фанатик, али ово је била једина коју је овде било ко имао.

– Да. Други не воле много књиге. Они воле само гледање у екран.

– Тако ми је и речено на мојим информативним сеансама. Усмена комуникација је углавном иста као она које се сећам – упркос уочљивој дегенерацији. Али, писана реч је очигледно пала у заборав... без сочности, без духа, без смисла, без ичега.

– Нови језик начињен да почне после велике ратне грешке.

– Нуклеарне несреће... али можда је у овом случају ваш израз прикладнији.

– Ратна несрећа се десила пре него што ја постојим.

– Имате среће. А и нисте баш срећни. Јер, управо та несрећа проузроковала је губитак читавог фонда литературе од Беовулфа до... до мене, кад је већ реч о томе. Језик којим сам ја писао пре једва седамдесет година данас је страни језик. Рак се може излечити у телу вашег света, млада дамо, али његов је дух постао малигни.

– Ви мени помоћи, молим, да гледам у књиге?

– Шта? да их читате?

– Да их читам.

– Ако желите.

– Веома много ја желети.

– Хеј, где би требало да отпочнемо? Господе! Човек дремуцне седамдесет година и затекне свет који се претворио у дечји вртић.

Ми гледамо у... ми читамо заједно књиге готово месец дана док госп. Валери борави у болници. Ми читати најпре књиге за децу. Већином госп. Валери чита и ја слушам, а када ја одем код куће пре спавања покушам поново читати књиге.

Када лекари кажу да госп. Валери може отићи, ја нашла њему стан близу места где ја живим.

Ми читамо заједно много.

Господин Валери долази са мном на Универзитет да ми помогне преводити. Већином преводимо правне документе и многе старе уговоре. Господин Валери не воли то много. Али он је много добар са помагањем мени у превођењу књига за екран.

Господин Валери тражи од мене да га одведем у највећу зграду са књигама. Ми пролазимо кроз висока смеђа врата која се отварају до таванице.

Улазимо унутра и можемо чути наше гласне

ЗАБАВНИКОВА SF МОЗГАЛИЦА

Мартин Гарднер

ЗАГОНЕТКА

Међу љубитељима научне фантастике мало је познато да је знаменити др Моро, о коме је Х. Џ. Велс написао своје прослављено SF дело, имао унука, др Мороа III. Др Моро III ради као професор генетике на Краљевском колеџу у Лондону, где ужива углед једног од водећих светских истраживача на пољу генетског инжењеринга.

Вршећи испитивања на ДНК спирали микроба, др Моро III недавно је успео да начини један нови тип једноћелијског организма који је назвао *septolis quarkolis*. Црпећи храну из ваздуха и напајајући се енергијом која се слива са кваркова, нови микроб деобом се сваког сата дели у седам властитих реплика. Свака реплика одмах се јавља у истој величини као и оригинал од кога је потекла. Сходно томе, од једног микроба после једног часа постаје 7, после два часа 49, после три часа 343 и тако даље. У тексту објављеном у часопису „Nature” др Моро III је ово размножавање *septolisa quarkolisa* описао као „узнемирујуће брзо”.

Једнога дана др Моро III ставио је тек „рођеног” микроба у велику празну стаклену посуду. Педесет часова касније посуда је била потпуно испуњена. Др Моро III брзо је уништио све намножене микробе тако што их је бомбардовао тахионима. Да то није учинио, за само неколико дана они би прогутали цео Краљев колеџ.

Догодило се да сам дошао у посету угледном Колеџу неколико дана после овог догађаја. Увек заокупљен необичним загонеткама, запитао сам асистента др Мороа III, једног шимпанзу по имену Монтгомери, после колико времена је стаклена посуда била испуњена до нивоа од 1/7. Монтгомери је спремно извадио свој џепни рачунар и удубио се у проблем, али ни после једног часа помног рачунања није дошао до решења. Оно се, казао ми је, налазило изван могућности његове скромне електронске направе.

ја бити жена лепог лица и таква помоћи њему да се он осећаш боље.

– Здраво. Ја имати име Кеј. Ја преводилац Не Више Коришћеног Енглеског. Ја питати лекаре за разговор са вас. Имам питати многа питања.

– Од свих могућих типова због којих сам премостио време... Ви као да долазите

право из неког романа Микија Спилејна, јел’ да?

– Мики Спилејн. Ја знати њега. Покушала преводити, али мислим да он не вредан мог времена.

– Па... ако је тако, извињавам се. Изволите, седите.

– Која књига бити та у коју ви гледате?

– То је Библија. Нисам баш

Илустровао: Добросав БОБ Живковић

корак. Господин Валери стоји у центру и осврће се око себе, гледајући старе књиге. Он виче „Здраво!“ књигама и оне вичу њему... ехо одјекује амо и тамо, амо и тамо, као да он разговара с њима, као да је њихов пријатељ.

Господин Валери и ја посећујемо зграду са књигама... библиотеку... много недеља после тога.

— Кад будем научила све те књиге... — кажем ја.

— Не, душо, никада нећеш научити све књиге — каже он.

— Па, кад будем научила исто тако многе као ти, онда ћу моћи да правим... да пишем моје сопствене књиге.

— Томе те не могу научити. Али, ако имаш способности у себи, ја ћу ти помоћи да је изразиш. То је све што могу да учиним.

Марк и ја смо почели заједно да станујемо док сам ја наставила рад на Универзитету. Уз његову помоћ, наш преводилачки рад зна телевизију постао је веома тражен. Увече, међутим, уместо да гледамо телевизију, Марк и ја читамо. Он ме често изненади нечим што је написао, али растужи га сазнање да има тако мало оних који знају његове речи. То му много значи.

Сада пишемо искључиво за телевизију, а ја сам

напустила моје место на Универзитету. Марк и ја смо се уселили у један стан изван града где сарађујемо на преводјењу. Продали смо многа дела која су збуњивала раније преводиоце. Марк се уопште не буну што пишемо за телевизију.

— Наш први задатак је да преживимо. Морамо писати оно што се од нас тражи пре него што будемо могли да пишемо оно што желимо.

Прихватили смо један уговор с продуцентима телевизије, и сада ће Марк бити у стању да комотно „отаљига“, како он то каже, захтевани број текстова а да и даље има довољно времена за уживања у радостима писања и читања за наш грош.

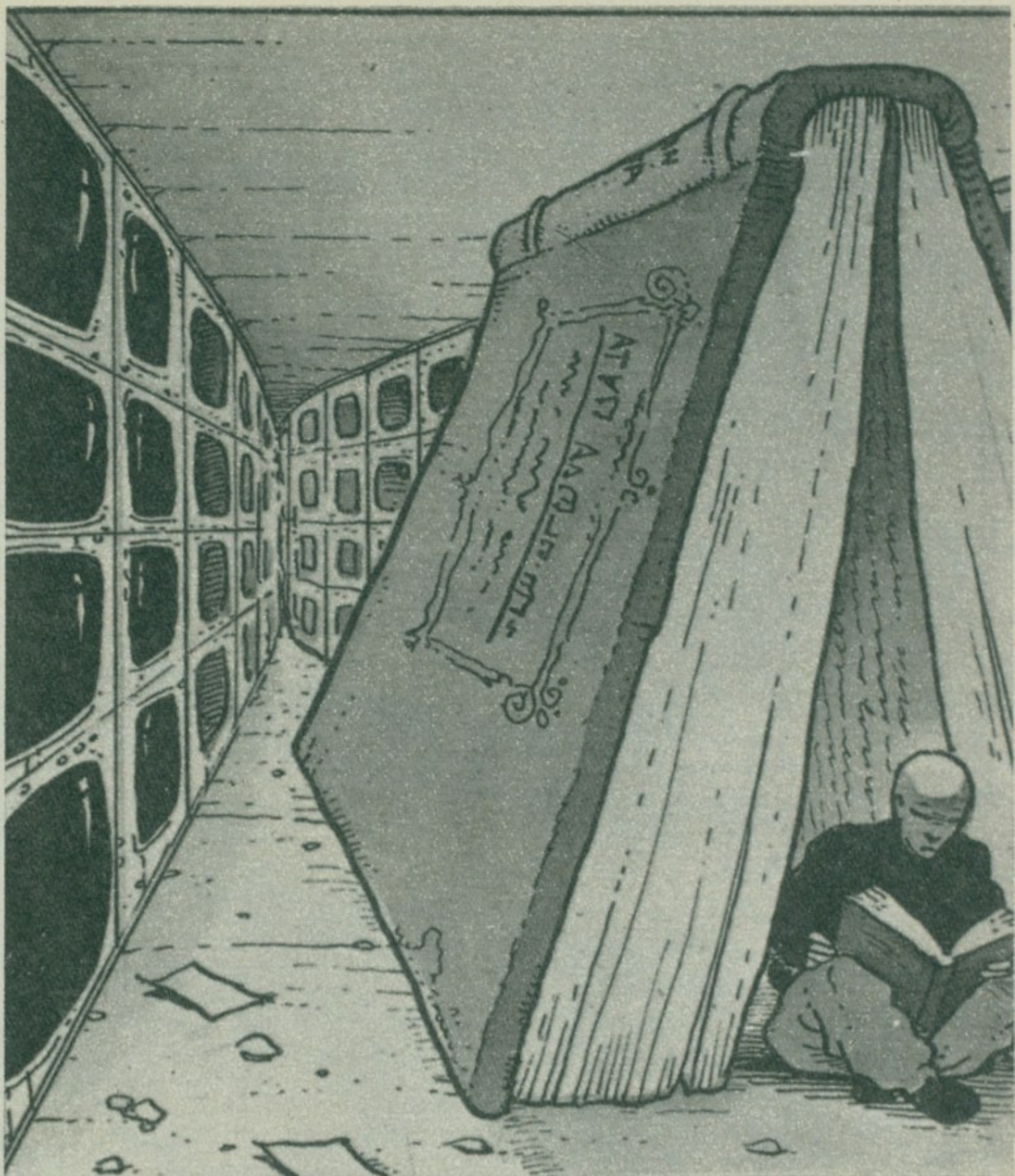
Поред тога, основали смо широм земље читав низ група за Не Више Коришћени Енглески. Често се дописујемо, а многи чланови већ су нас посетили.

Продуценти телевизије понудили су нам један још повољнији уговор ако пристанемо да повећамо нашу продукцију, али Марк и ја смо их одбили.

Оно што највише желимо, рекли смо им, јесте слобода, јесте време.

Време.

Време какво знамо вечерас, док ја стојим иза

ПОЛАРИС

НАЈСТАРИЈА

позива вас да под најповољнијим условима набавите неки од великих жанровских хитова из наше три атрактивне едиције

Едиција научне фантастике ПОЛАРИС

1. Исак Асимов, САБРАНИ РОБОТИ, 800 дин.
2. Исак Асимов, ЧЕЛИЧНЕ ПЕЋИНЕ, 300 дин.
3. Исак Асимов, ГОЛО СУНЦЕ, 300 дин.
4. Исак Асимов, КРАЈ ВЕЧНОСТИ, 300 дин.
5. Исак Асимов/Роберт Силверберг, СПУШТАЊЕ НОЋИ, 400 дин.
6. Артур Кларк, ПАД МЕСЕЧЕВЕ ПРАШИНЕ, 350 дин.
7. Артур Кларк, 2001: ОДИСЕЈА У СВЕМИРУ, 300 дин.
8. Артур Кларк, 2010: ДРУГА ОДИСЕЈА, 400 дин.
9. Артур Кларк, 2061: ТРЕЋА ОДИСЕЈА, 350 дин.
10. Артур Кларк, СУСПЕТ СА РАМОМ, 300 дин.
11. Артур Кларк/Центри Ли, РАМА II, 450 дин.
12. Артур Кларк/Центри Ли, ВРТ РАМЕ, 500 дин.
13. Артур Кларк, ГРАД И ЗВЕЗДЕ, 400 дин.
14. Артур Кларк/Грегори Бенфорд, С ОНЕ СТРАНЕ СПУШТАЊА НОЋИ, 500 дин.
15. Френк Херберт, БОЖАНСКИ ЦАР ДИНЕ (I-II), 500 дин.
16. Френк Херберт, ЈЕРЕТИЦИ ДИНЕ (I-II), 500 дин.

17. Френк Херберт, КАПИТОЛ ДИНА (I-II), 500 дин.
18. Фредерик Пол, КАПИЈА, 450 дин.
19. Фредерик Пол, С ОНЕ СТРАНЕ ПЛАСОГ ОБЗОРЈА ДОГАЂАЊА, 550 дин.
20. Фредерик Пол, СУСПРЕТИ СА ХИЧИЈИМА, 600 дин.
21. Фредерик Пол, АНАЛИ ХИЧИЈА, 500 дин.
22. Фредерик Пол, КАПИЈСКО ПУТОВАЊЕ, 450 дин.
23. Џин Волф, СЕНКА МУЧИТЕЉА, 400 дин.
24. Џин Волф, КАНЦА ПОМИРИТЕЉА, 400 дин.
25. Џин Волф, МАЧ ЛИКТОРА, 400 дин.
26. Џин Волф, ЦИТАДЕЛА АУТОРХА, 400 дин.
27. Џин Волф, УРТ НОВОГ СУНЦА, 500 дин.

Едиција епске фантастике РУНЕ

28. Клајв Баркер, УТКАНИ СВЕТ, 500 дин.
29. Кетрин Невил, ОСМИЦА, 500 дин.
30. Стивен Доналдсон, КОБ ПОГЛАВАРА КЛЕТНИКА, 500 дин.
31. Стивен Доналдсон, РАТ ЗЛОЗЕМЉА, 500 дин.
32. Стивен Доналдсон, МОЋ ОЧУВАЊА, 500 дин.
33. Стивен Доналдсон, РАЊЕНА ДОМАЈА, 500 дин.
34. Урсула Легвин, ЗЕМЉОМОРЈЕ, 600 дин.
35. Урсула Легвин, ТЕХАНУ, 400 дин.

Како стоји са вама? Да ли овај једноставан проблем надмашује и ваше интелектуалне могућности?

Ха! Шта кажете? Јесте ли мудрији од сиротог, старог Монтгомерија? Баш нас занима...

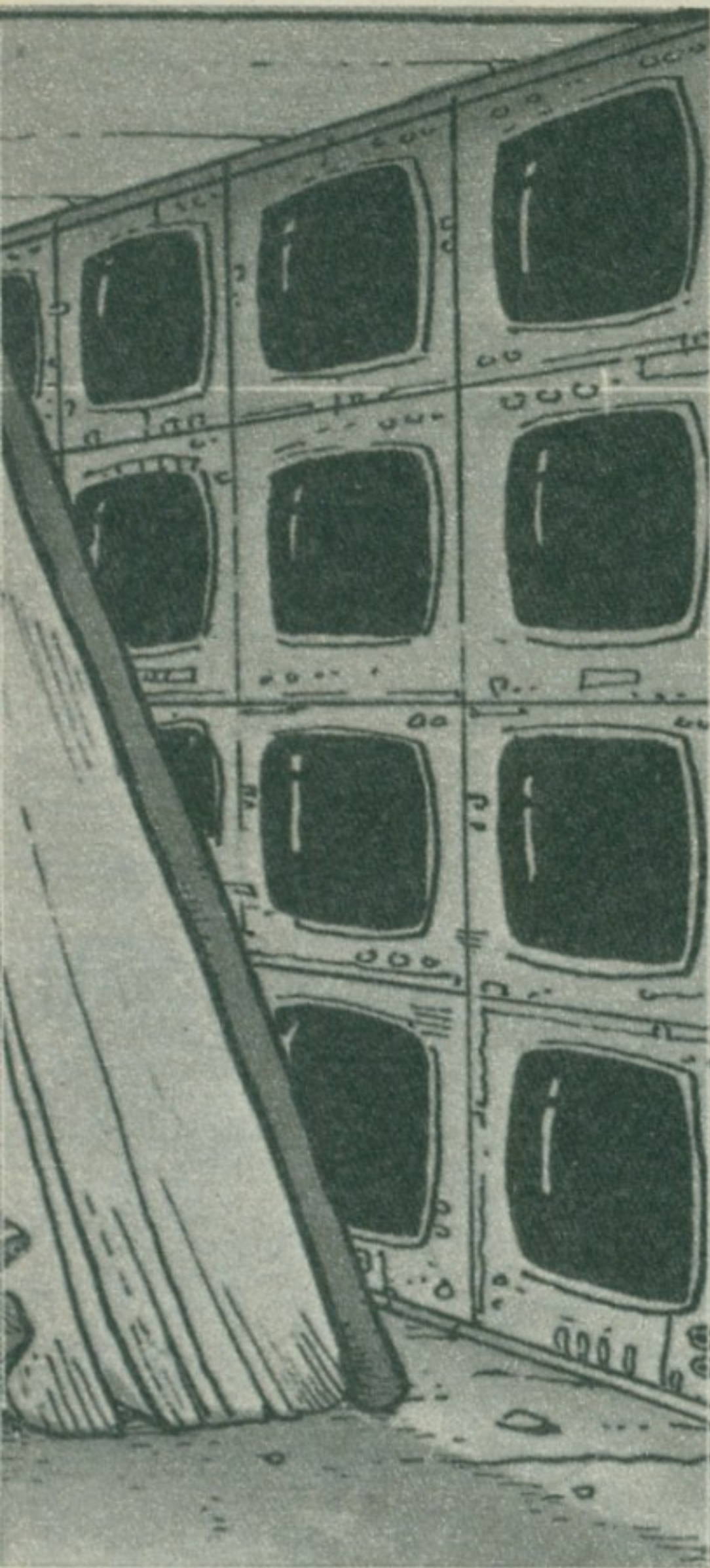
У сваком случају, плодови ваше SF оштроумности и домишљатости треба да стигну у редакцију „Политикиног Забавника“ (11000, Македонска 29) са назнаком „За ЗАБАВНИКОВУ SF мозгалицу“, најкасније до четвртка 5. 12. 1991, у писму или на дописници.

Десет читалаца који поред тачног одговора буду имали и среће приликом извлачења чека специјална награда коју додељује водећа домаћа библиотека научне фантастике ПОЛАРИС: једно од дела, по властитом избору добитника, из огла-

са библиотеке ПОЛАРИС. Зато је поред решења потребно да наведете и које бисте дело желели да вам ПОЛАРИС пошаље уколико вам срећа буде наклоњена, па баш ви будете извучени као добитник. Имена награђених објавићемо у „Забавнику“ број 2088, који излази 10. јануара 1992.

Разуме се, не морате да чекаете толико дуго, нити да се ослањате само на своју срећну звезду да бисте уживали у сјајним делима научне и епске фантастике, као и популарне науке, која вам нуди библиотека ПОЛАРИС! Већ данас можете поупити наруџбеницу и послати је на адресу ПОЛАРИСА и само неколико дана касније одважно ћете се отиснути на чудесна путовања у очаравајуће светове маште и будућности које вам отвара ова едиција...

Марка са рукама обавијеним око његових рамена и бацам поглед наниже на оно што је он написао.

То је једино писмо нашим колегама писцима, речима непреводљивим за екран.

Драги пријатељи,

Вечерас су ваша леђа утрнула а ваше руке уморне, и ви бисте више волели да читате неку њигу него да је пишете.

Ви нисте сигурни у своју вештину. Ви чак сумњате у своју душу.

Све је већ речено раније. Свака реч је изговорена на свим језицима који су се икада чули. Све приче су испричане хиљаду пута, и све књиге су написане.

Али, ви. Ви никада нисте постојали све до сада. И та ваша јединственост чини све што радите, сваку реч коју изговарате, сваку причу коју казујете, и сваку књигу коју пишете **првом**, оригиналном, никад-раније-реченом, слушаном или написаном.

Ви сте засађивачи семена мисли. Ви сте писци света.

Радите. И даље ћете бити изнурени и уморни, али знаћете шта то значи бити жив.

Илустровао: Добросав БОБ Живковић

ДОМАЋА ПРИВАТНА ИЗДАВАЧКА КУЋА

Едиција популарне науке СФИНГА

36. Алберт Ајнштајн, МОЈА ТЕОРИЈА, 300 дин.

37. Алберт Ајнштајн, МОЈ ПОГЛЕД НА СВЕТ, 300 дин.

38. Исак Асимов, ЖИВОТ У СВЕМИРУ, 350 дин.

Ванредна издања

39. Зоран Живковић, ЕНЦИКЛОПЕДИЈА НАУЧНЕ ФАНТАСТИКЕ (I-II), 1200 дин.

НАРУЏБЕНИЦА

Овим се неопозиво претплаћујем на следеће књиге (навести редне бројеве одабраних наслова):

Обавезујем се да ћу уплату извршити у року од три дана пошто од издавача добијем поштанску упутницу попуњену на збирни износ наруџбенице.

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ _____

ПОШТАНСКИ БРОЈ И МЕСТО _____

УЛИЦА И БРОЈ _____

ТЕЛЕФОН _____

Молимо да наруџбеницу попуните читко штампаним словима и да је пошаљете на адресу:

Библиотека ПОЛАРИС
др Зоран Живковић
Сењачка 32
11000 Београд

Сва остала обавештења можете, преко целог дана, добити на телефон: 011/652-304.

ЕНИГМАТИКА

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ВОДОРАВНО: 1. Игра са 108 карата – Дувачки музички инструмент, 2. Поборник Аристотеловог учења, 3. Узимати храну – Познаваоци еристике, вештине препирања, 4. Локалпатриот – Име песника Ујевића, 5. Макар мало – Зрнасто тесто, 6. Ономатопеја мекетања – Женско име, Иванка, 7. Скраћеница код набрајања – Јадранско острво, 8. Стара јапанска престоница – Електронска индустрија (скр.), 10. Једна од САД, 10. Ознака за грам – Београдски произвођач алкохолних пића, 11. Име књижевника Бећковића, 12. Пут од туцаног камена, туцаник.

УСПРАВНО: 1. Име и презиме певачице са слике – Ознака за метар, 2. Апарат за ареометрију – Ауто-ознака за Макарску, 3. Огрлица – Врста грождја крупног зрна, 4. Столови – Име књижевнице Кристи, 5. Начин изражавања (мн.) – Римски песник, Овидије, 6. Показна заменица, ово – Ознака за исток – Име глумице Јовановић, 7. Сведочанства, атести – Страно женско име, Памела, 8. Име цез-певачице Кит, 9. Мушко име, Оливер – Ознака за радијус, 10. Попрсје, 11. Британски аутомобил, 12. Главни град суседне земље.

●	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1								●				
2												
3						●						
4								●				
5						●						
6			●									
7				●								
8					●							
9							●					
10		●										
11	●											
12												

ОДЛОМЉЕНО ПАРЧЕ

Само један од ових пет делова може надоместити одломљено парче. Који?

ПОЛУОСТРВО

КОРНВОЛ – прича за себе

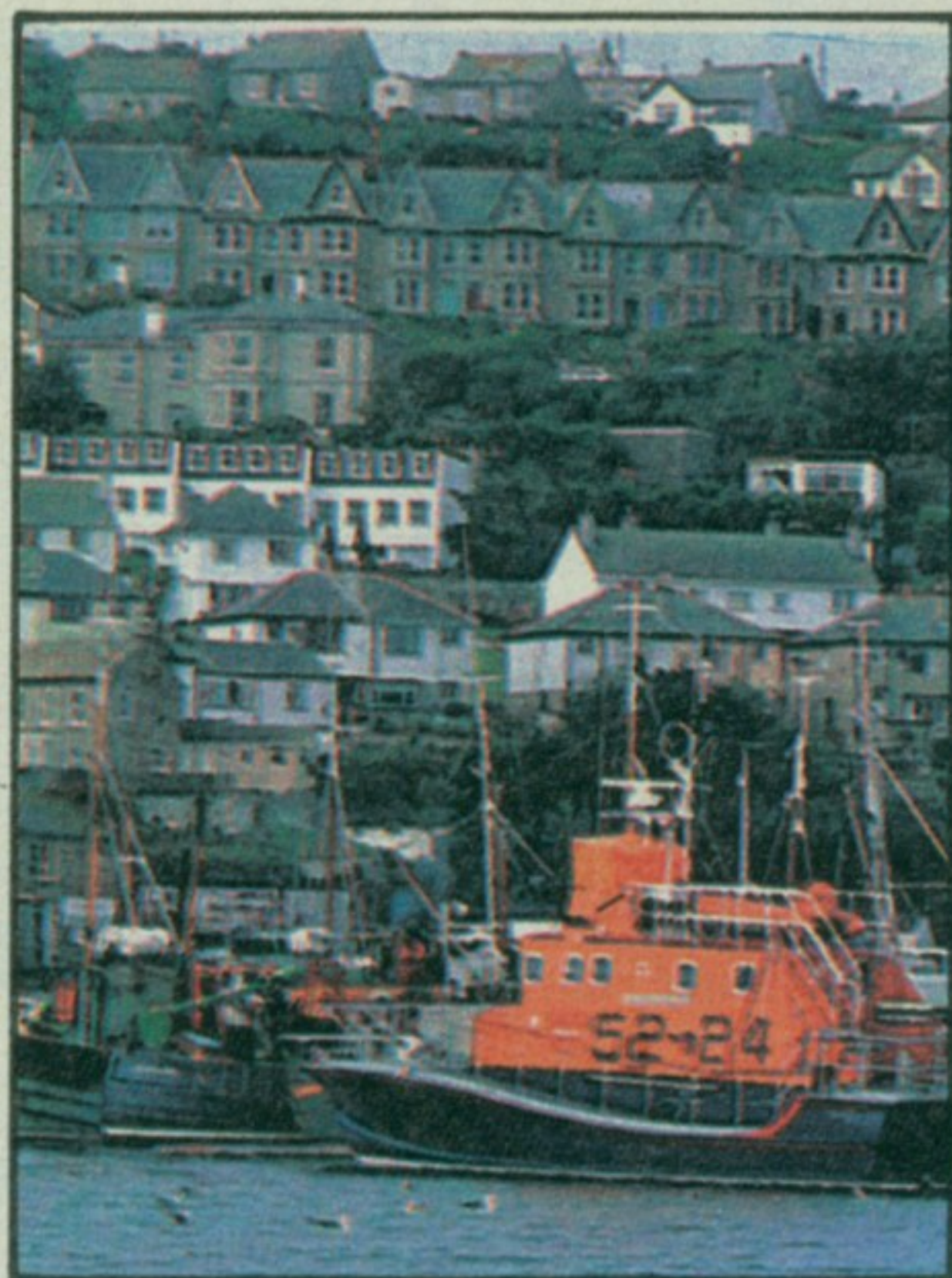

Грешком се мисли да читаво полуострво представља Корнвол. Међутим, прави Корнвол је само крајњи шпиц полуострва

С БЛАГОМ

Крчма адмирала Бембауа коју Роберт Стивенсон помиње у свом делу „Острво с благом“

Рибарска лука Њулин

Кућа градоначелника Пензанса

Истурено према Атлантику, изгледа као да је одвојено од осталог дела Велике Британије. То је земља легенди и бурне прошлости – земља бајки која је инспирисала писце и песнике свих времена

Улица у Пензансу

„Корнвол изгледа као некакав реп Велике Британије. То је део за себе, али свакако диван у својој изолованости!“ – Овако је пре тридесетак година писала Дафне ди Морије, једна од најчитанијих списатељки са Британских острва. Корнвол су волеле и сестре Бронте, Вирџинија Вулф, Берtrand и Дона Расел и многи други. Овде је рођена сага о краљу Артуру, као и прича о Тристану и Изолди... Привучени чаролијом легенде, али и необичном лепотом пејзажа у који се уклапа море, многи Енглези проводе свој одмор управо на Корнволу. Осим 450.000 становника грофовије, овде сваке године борави и око 350.000 туриста. Од странаца – највише Немци и Холанђани.

Келти из Корнвола су све до 1870. живели у потпуној изолованости од осталог света и вековима су се бавили традиционалним активностима: ловили рибу и трагали за минералима. Зато и није чудо што се у тој средини развила и сачувала веома богата традиција. Све до средине 16. века они су чак говорили једним посебним језиком о чему данас сведоче поједини црквени записи.

Пирати на крову

На полуострво Корнвол може да се дође друмом, железницом или морем. Долазак морем пружа прилику да се посете и острва Сили, бисер Корнвола. Трајект и хеликоптер редовно саобраћају између места Пензанс, на самом шпицу Корнвола и ових острва којих укупно има 54. Готово ниједан од три хиљаде становника који насељавају само пет острва Силија не поседује аутомобил. Занимљиво је и то да воде Голфске струје и десетак лагуна представљају идеално боравиште за 400 врста птица тако да су острва Сили истовремено и станице „бердвочера“ – посматрача птица.

Острва Сили су и прави рај за ботаничаре, а позната су и по томе што је на гренима око њих досад било највише бродолома у свету, вероватно због тога што је бродски саобраћај ту веома жив и што су сама острва изложена разним воденим струјама и бурама. Код острва Сили је 1707. настрадала и флота адмирала Ша-46

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК 29. 11. 1991.

вела препуна плена из Тулона, у Француској. Изгубљена су четири брода и страдало је 1.400 људи. Била је то једна од највећих поморских трагедија у историји Велике Британије. Овде је, иначе, стално присутна тема бродолома. Обале Корнвола преплављене су станицама хитне помоћи које имају опрему за све временске услове, а одржавају их добровољци.

Вековима су ова острва била боравиште рибара, пирата и кријумчара који су ту имали своју крчму. У њој је Роберт Стивенсон написао прве странице своје књиге „Острво с благом“. Ова крчма, која носи име адмирала Бембауа, данас је отмени енглески „паб“ који помало подсећа на музеј – препун предмета са старих бродова... У време док је постојало пиратство изграђен је и тајни тунел који је ову крчму повезивао с луком. Њиме су многи бан-

дити успевали да умакну гониоцима. Један од ретких коме то није пошло за руком остао је овековечен у статуи постављеној на крову крчме.

80 тона лудости

Приврженост традицији, легендама и уопште догађајима из прошлости, управо се запажа у тим пабовима и око њих. У близини Пензанса, на пример, постоји крчма звана „Логанс рок“ око које је поређано огромно камење, а има везе са старим ритуалима плодности. Овај паб је, иначе, посвећен причи о краљевом намеснику Голдсмиту који је у једној лудој ноћи 1824. године успео да с пријатељима гурне у море један од тих каменова тежак 80 тона. То га је, кажу, скупо коштало јер је морао да га врати на своје место, односно, да организује и да плати

подухват у коме је учествовало на стотине људи и који је помало подсећао на грађење пирамида.

Камен у Корнволу и његовој историји има посебан значај. У гранитним стенама Лендзенда уклесано је позориште „Клиф“ – амфитеатар у стени – где се одржавају представе Шекспирових дела, увек праћене фијукањем ветра и шумом таласа који се разбијају о околне гребене. А гребенови рта Лендзена, с једне стране окренути Ламаншу, а с друге Ирском мору, чак и кад је море мирно, доживљај су за сваког посматрача. А тај доживљај постаје незабораван кад преко њих почну да се ваљају таласи високи преко десет метара. Управо на овом месту, како каже Вирџинија Вулф, може да се осети прави шарм и привлачност Корнвола. Овде где се завршава копно и почиње море...

Д. В.

Уређује: Вито Недељковић

Реци им да и ти постојиш

Већ дуже време моји родитељи се скоро стално свађају и све свађе се завршавају маминим плачем. У питању је, изгледа, мамина љубомора. Што је најгоре, мене тада и не примећују и као да их не занима колики бол ми наносе тим својим свађама. Другарице више и

не позивам у кућу, све у страху да између њих поново не почне свађа. Помози ми и реци шта да радим?

САЊА
Београд

Давно је познато да је један од поремећаја психе увећана љубомора, док је извесна доза љубоморе саставни део односа међу људима и није разлог за узнемиравање. Не улазећи у разлоге и степен љубоморе твојих родитеља, требало би обавезно да разговараш с њима и да им објасниш колико патиш због њихових поремећених односа. Сигурно је да ни њима није лако, да се и они муче и пате, па је и то разлог више да им што пре саопштиш шта осећаш и, наравно, твоју подједнаку љубав за њих обоје.

Почело још 1515.

Где је и када први пут употребљено ватрено оружје?

Л. БУЛАТОВИЋ
Бијело Поље

Прва битка ватреним оружјем, званично се одиграла на тлу Европе код места Марињано, недалеко од Милана. У њој су Французи, које је водио Франсоа I против војске Војводе од Милана, употребили прво ватрено оружје, тј. цеви које су снагом барутних гасова избацивале барутна зрна. Захваљујући том новом оружју Французи су, потпомогнути својим савезницима Венецијанцима, до ногу потукли миланског војводу. Битка код Марињана трајала је три дана.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

УКРШТЕНЕ РЕЧИ –

ВОДОРАВНО: канаста, обоа, аристотелист, јести, еристи, локалист, Тин, омало, тарана, ме, Ивка, итд, Ист, Нара, еи, Орегон, г, Навип, Матија, макадам.

ОДЛОМЉЕНО ПАРЧЕ: ц.

Добитници награда у игри „Забавников лавиринт”

100 ЛЕГО НАГРАДА ЗА ПАМЕТЊАКОВИЋЕ

У присуству комисије НИП „Политика”, у понедељак, 4. новембра 1991. године, извучене су награде Забавниковог лавиринта бр. 1.

Добитници награда су:

1. ТЕСНИС КОНТРОЛНИ ЦЕНТАР (8094): Миљана Ђорђевић, Илије Стреле 12/50, 16000 Лесковац; Иван Николић, Шуматовачка 91, Београд
2. ЕЛЕКТРИЧНИ ЛЕГО ВОЗ (7722): Данијел Ратковић, Пролетерске солидарности 45/14, 11070 Београд; Александра Ткалац, Руђера Бошковића 36, 21000 Нови Сад.
3. ЛЕГО ВОЗ (7715): Немања Ђурић, Драг. Јовичића 12, 15225 Владимирци; Никола Калопер, Которска 9, 24400 Сента.
4. ТЕСНИС КАМИОН (8850): Силвија Влах, Цара Душана Д-2, Сомбор; Андреа Зорић, Б.Б.Ј. 8, 72000 Зеница; Нађа Газдић, Браће Хацића 61, 34000 Крагујевац; Бојана Радановић, 85346 Зеленика; Биљана Антић, 9. бригаде 22/24, 19210 Бор; Горан Роксић, Свет. Марковића 10, 23233 Српски Итебеј.

48 ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК 29. 11. 1991.

5. ПРОТИВПОЖАРНИ БРОД СА ХЕЛИКОПТЕРОМ (4031): Ненад Б. Поповић, Гласиначка 3, 11050 Београд (код Уроша Карановића); Марија Тодоровић, Иванке Муачевић 416, 11222 Јајинци.
6. РЕЛИ ВОЗИЛО (5550): Дејан Краљевски, Октобарске револуције бр. 4/III-19, 91300 Куманово; Милош Софронић, Узун Миркова 2/20, 14000 Ваљево.
7. ОБАЛСКА ПАТРОЛА (6353): Страхиња Вуковић, Народ. револуције бр. 79, 21238 Чуруг; Александар Илић, Маршала Тита 60/17, Ужице; Јелена Милош (Газибара), Моше Пијаде 11/2, 71000 Сарајево; Филип Ђурђевић, Браће Југовић 6/3, 35000 Светозарево; Милена Станојевић, Рудничка 10, 18230 Сокобања; Марија Митровић, Чолак Антина 36/5, 37000 Крушевац; Саша Миљковић, Бориса Кидрича 33/2, 18300 Пирот; Бобан Тасић, Д. Радосављевић 129, 19350 Књажевац; Милица Миловановић, Карановачка 21/1, 36000 Краљево; Ђорђе Самарџија, Требешка I део 13/2, 11253 Сремчица; Марица Шљивић, село Тршановци, 37220 Брус; Иван Деак, Гардошка 15, 11080 Земун; Марина Смиљковић, Ж. Миросављева 17, 23270 Меленци; Мирољуб Ђорђевић, Косанчић Ивана 5, 18400 Прокупље; Душан Спасојевић, Шумадијска 8, 31000 Ужице; Ивана Баришић, М. Тита 17, 70250 Купрес; Милорад Јањић, VI личка б.б. 31260 Косјерић; Владимир Јонаш, Николе Тесле 94, 26210 Ковачица; Пеђа Адамовић, Јована Томашевића 16/12, 85000 Бар; Марко Живковић, Забјело Ф7-улаз 10/V, 81000 Титоград.

8. „МРАЧНА ГРМЉАВИНА” (6679): Драгољуб Стевић, Хусинских рудара 30, Београд; Дилара Џафић, Ђуре Ђаковића 51/II-3, Скопље; Јасмина Митровић, Високог Стевана 35/V, Београд; Саша Гилић, Косанчић Ивана 2, 18430 Куршумлија; Весна Благојевић, Гајева 3, 11080 Земун; Вук Вучковић, Корушка 39, 26000 Панчево; Растко Мијатовић, С. Пенезића 40/11, 34300 Аранђеловац; Милош Папић, Љуб. Ивковића Шуце 8/13, 11090 Београд; Васо Тодоровић, Капетанска 23/12, 19250 Мајданпек; Слободан Ђуровић, Горјани, 31250 Севојно.

9. САФАРИ КАМИОН (6672): Бојан Лазаревић, Махе Ђикића 39, 88000 Мостар; Чедомир Војиновић, Карађорђево дуд Е1/7, 11300 Смедерево.

10. КАМИОН ЗА ПОПРАВКЕ (6671): Срђан Петровић, Аце Јоксимовића 149, 11136 Београд; Милош Димитријевић, 16222 Предејане.

11. ГРАДСКИ АУТОМОБИЛ (6530): Марко Живановић, Лоле Рибара 12/II, Београд; Никола Пауновић, Кнеза Милоша 7/1, 32000 Чачак; Бојан Живојиновић, Булевар Лењина 143/131, 11070 Београд; Емилија Митов, Синише Јанића 9, 16210 Власотинце; Владимир Андрић, ЈНА 117/8, 25260 Апатин; Гаврило Остојић, Б. Јовановића 15, 84210 Пљевља; Марко Џомбић, Блок А1 Л8/7, 23300 Кикинда; Марко Момчиловић, Насеље Буковачке чесме 48, 35000 Светозарево; Вук Станковић, Маглајска 34/стан 1, Београд; Саша Миленковић, 35215 Стењевац.

12. МИКРОЛАКИ АВИОН (6529): Александра Ђорђевић, Прва пролетерска 8, 12000 Пожаревац; Немања Јотић, Б. Крсмановића 53/24, 18000 Ниш; Бојан Милутиновић, Букарска 5/3-21, 19320 Кладово; Младен Николић, Расадиш II Друге далмат. бригаде стан Х2/36, 37000 Крушевац; Габриеле Гиганти, Мих. Аврамовића 1А, 11040 Београд; Данило Шошкић, 80. нова бр. 12, 11030 Београд; Никола Бокан, Други булевар 126/улаз III стан 5, 11070 Београд; Јелена Стаменкова, Вељко Влаховић 31, 91000 Скопље; Младен Илић, Светозара Марковића 7, 11000 Београд; Владимир Краљ, Албанска 3, 11080 Земун.

13. ФОРМУЛА I (6526): Милија Павловић, Трг ослобођења 30/1, 12220 Велико Градиште; Маја Ушљебрка, 4. јул 26, 22400 Рума; Рајко Нена-

Први број Политикиног Забавника
изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НИП „Политика“
др Живорад Миновић

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

Помоћник главног уредника
Славољуб Кеџић

Уредник стрипа
Мирјана Маринковић

Ликовно графички уредник
Соња Јашовић

РЕДАКЦИЈА:

Диего Варагић, Олга Вукадиновић, Бо-
јана Дожић, Светлана Ивановић, Мина
Илић, Мирјана Крстуловић, Иван Лон-
чар, Петар Милатовић, Вера Милиће-
вић, Весна Минић, Нада Невајдић, Ви-
то Недељковић, Биљана Орловић, Љу-
бомир Патрновић, Весна Софреновић,
Војислав Стаменовић, Недељка Ста-
шић, Даринка Тодоровић, Миленко То-
доровић и Бранислава Црномарковић.

ТЕХНИЧКА РЕДАКЦИЈА:

Душан Глушац, Радоје Савић, Зоран
Петканић и Радана Весовић

СЕКРЕТАРИЈАТ:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић и
Зорица Филиповић

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ –
редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“
Македонска 29, 11001 Београд, По-
штански фах 124. Телефони: секретар-
ијат 324-471, редакција 324-483, тех-
ничка редакција 326-620, централа
324-191 и 325-761, претплата: 328-776.
Рукописи, фотографије и цртежи се не
враћају. Огласна агенција: Македон-
ска 35/1, тел. 322-711. На основу миш-
љења Републичког секретаријата за
културу СР Србије, број 413-2973-02 од
22. I 1973. године не плаћа се порез на
промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:

Месечна 184,00 динара, тромесечна
552,00 динара, полугодишња 1.104,00
динара, годишња 2.208,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:

Месечна 368,00 динара, тромесечна
1.104,00 динара, полугодишња 2.208,00
динара, годишња 4.416,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун
број 60801-603-24875, уз обавезну на-
знаку НИП „Политика“ – ПРЕТПЛАТА
НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО
У СТРАНОЈ ВАЛУТИ – ГОДИШЊА:

САД	USD	200.-
СР НЕМАЧКА	DEM	339.-
ШВЕДСКА	SEK	1.234.-
ФРАНЦУСКА	FRF	1.155.-
ШВАЈЦАРСКА	CHF	296.-

Уплате из иностранства слати на де-
визни рачун НИП „Политика“ код БЕО-
ГРАДСКЕ БАНКЕ, Деоничарско друш-
тво, Главна филијала, „ИНВЕСТБАНКА“
– Београд, на рачун број:
60811-623-63-257310-999-00054, уз оба-
везну назнаку: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ
„ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

Татјана Комароми, Которска
33, 21000 Нови Сад – 15 година,
воли музику, дописивање, спорт
и све што воле млади.

Јелена Љубушчик, Которска
102, 21000 Нови Сад – 15 годи-
на, воли музику, дописивање,
спорт и чоколаду.

Милена Ђаловић, Коче Рацина
17/11, 34000 Крагујевац – 12 го-
дина, сакупља оловке, блокчиће
и украсна писма.

Бојана Рашовић, 22. октобра
17/2, 11080 Земун – 13 година,
бави се екологијом, воли музику
и филм.

Милана Карановић, Омладин-
ских бригада 87/24, 11070 Нови
Београд – 13 година, воли допи-
сивање, сакупља све о Мајклу
Џексону.

Емина Делић, ЈНА 34, 75290 Ба-
новићи – жели да се дописује
са младима од 12 до 16 година.

Маја Lonhardt, Топличин венац
14, 11000 Београд – 10 година,
сакупља гумице, налепнице, ук-
расна писма, салвете и постере,
жели да се дописује са вршња-
кињом из иностранства.

Мерима Турбић, Октобарске
револуције 24, 75000 Тузла – 14
година, жели да се дописује са
вршњацима.

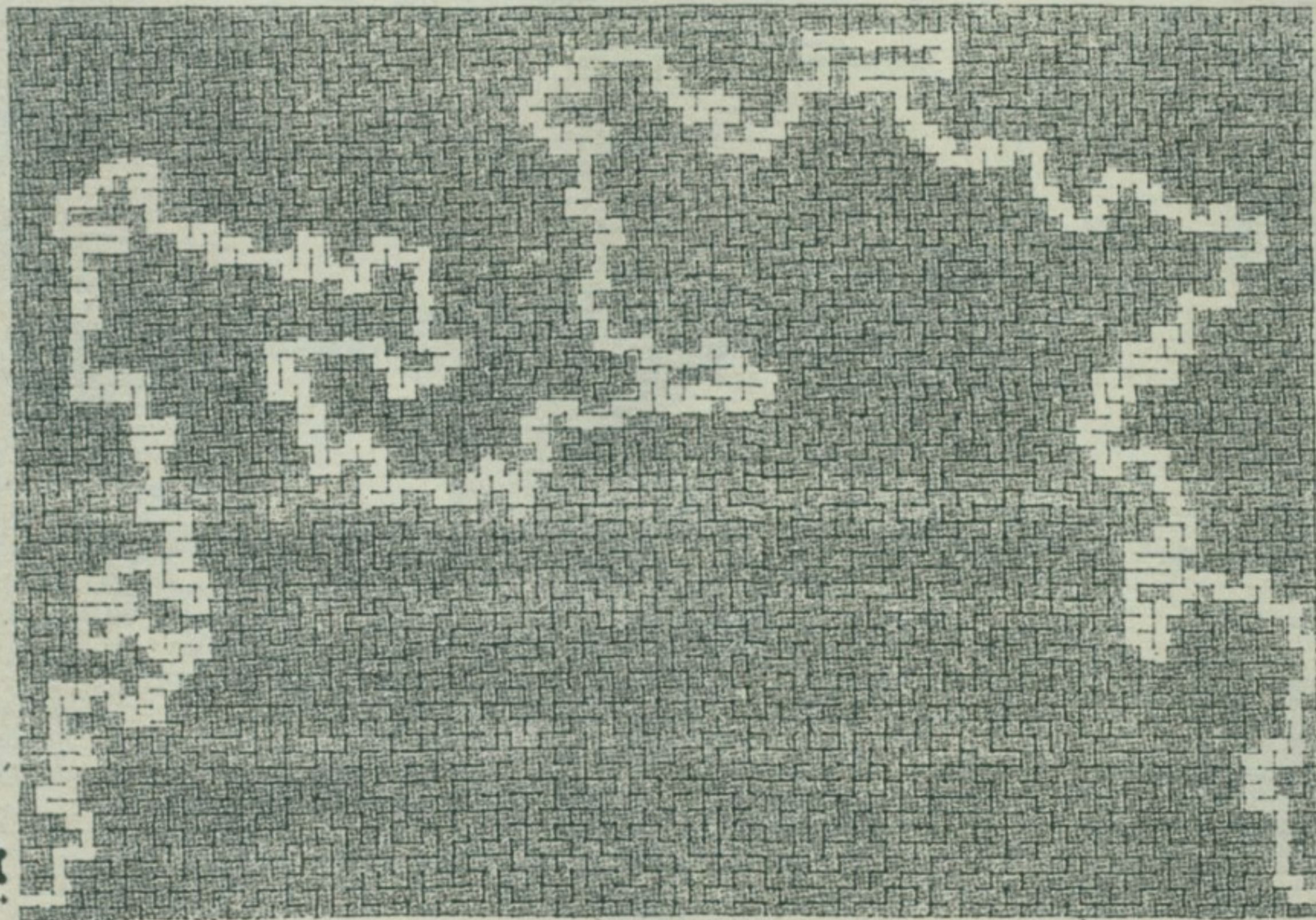
Јулија Трнавац, Хероја Мари-
чића 97, 36000 Краљево – 14
година, сакупља марке, салвете
и украсне гумице.

дов, Васе Стајића 21, 21000 Нови Сад; Игор
Пелва, Светозара Марковића 2, 22300 Стара
Пазова; Велимир Марковић, Мосорска 10,
24000 Суботица; Миомир Бошњак, Футошка 33,
24106 Александрово; Игор Гаћеша, Скендер-
бегова 15/1, Београд; Милица Ђурић, 4. јули 13,
97224 Босанска Костајница; Драгана Јоловић,
Балзакова 52/V, 21000 Нови Сад; Дејан Сењи,
Ј. Игњатовића 186, 25230 Кула.

14. ТРКАЧКИ АУТОМОБИЛ (6509): Александар
Матковић, Вјек. Афрића бр. 8/10, Београд;
Бранко Ковач, 24340 Криваја; Иван Бујић, Вој-
воде Мишића 49/4, 11500 Обреновац; Драган
Јеремић, Даринке Радовић 17, 34300 Аранђе-
ловац; Станко Кнежевић, Јосипа Шенера 3,
11086 Земун; Владимир Трајаноски, Морачко
брдо 8, 11260 Умка; Ивица Станковић, Јастре-

бачка 12/а, 17500 Врање; Јелена Гвозденовић,
Посавска 35, 11273 Батајница; Лука Гргуревић,
Шкаљари бр. 52, 85330 Котор; Ненад Шијако-
вић, А. Алијагића 8/7, 11192 Београд.

15. ПОЛИЦИЈСКИ ЦИП (6506): Иван Русков-
ић, П. бораца 18, 21460 Врбас; Марко Ристо-
вић, М. Тита 44/стан 64, 31000 Ужице; Ренато
Занети, Бања „Русанда“ 1/стан 3, 23270 Мелен-
ци; Ненад Шурјанац, Милетићева 54, 26340 Бе-
ла Црква; Милица Радиновић, Ђура Салаја 7,
81000 Титоград; Никола Рончевић, Јурија Гага-
рина 48/ст. 39, 11070 Београд; Милош Милош,
Виноградска 1, 25264 Сонта (Сомбор); Ружица
Радовановић, Војводе Степе 7, 11420 Смедер-
евска Паланка; Тихомир Допућ, Ослобођења
153, 25284 Станишић; Елена Чучак, Матије По-
повића 8, 76300 Бијељина.

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар, штампање, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа.

Сви желе да остаре
нико не жели да буде
стар.

Мартин Хелд
немачки глумац
(р. 1908)

Људи најпре губе своје илу-
зије, затим своје зубе, а тек
на крају и своје пороке.

Ханс Мозер
аустријски глумац
(1880-1964)

Човек је само оно што сам
од себе начини.

Жан-Пол Сартр
француски филозоф и писац
(1905-1980)

Човек данашњег, тотално
организованог друштва мо-
же још само у аутомобилу
да доноси своје сопствене
одлуке и да буде господар
своје сопствене судбине.

Хелмут Шмит
бивши немачки канцелар
(рођен 1918)

Човек не може са аутомоби-
лом да поступа као са људ-
ским бићем – аутомобилу је
потребна љубав.

Валтер Рерл
немачки рели-возач
(рођ. 1947)

Свако жели да доживи ста-
рост, али нико не жели да бу-
де стар.

Мартин Хелд
немачки глумац
(рођ. 1908)

Научно истраживање увек се
своди на то да изненада има
више проблема тамо где је
раније постојао један једини.

Норман Мајлер
амерички писац
(рођ. 1923)

Мој отац, **Винстон Черчил**,
једном ми је рекао да је нама
цивилизованим људима, до-
душе, пошло за руком да ук-
ротимо звер у нама, али не и
магарца.

Сара Черчил
енглеска глумица
(1914-1982)

Алиби је као кредит; кад вам
ниједно од тога није потреб-
но, онда их имате.

Питер Јустинов
енглески глумац
(рођ. 1921)

Литература је, у суштини,
вештина да се код обичних
људи запази необично и да
се о томе обичним речима
исприча необично.

Борис Пастернак
руски писац
(1890-1960)

Срећа, то је најпросто добро
здравље и рђаво памћење.

Ернест Хемингвеј
амерички писац
(1899-1961)

Способност неке животиње
да наноси зло пропорцио-
нална је њеној интелигенци-
ји. Човек и овде заузима сам
врх.

Конард Лоренц
аустријски природњак
(рођ. 1903)

